

Debesuota, gali lyti.
Saulė teka 5:41, leidžiasi 7:53

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYMARKET 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LVIV

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Šeštadienis, Gegužio-May 6 d., 1972 m.

Kaina 15c

108

AMERIKA RUOŠIASI ATKIRČIUI ŠIAURĖJE

MOTERŲ FEDERACIJOS SUKAKTIS

"JAV neturėtų net ir simboliškai pritarti Baltijos valstybių okupacijai"

Š. m. balandžio 29 New Yorke, Plaza viešbuty, iškilmingai paminėta Lietuvos Moterų Klubų Federacijos 25 metų sukaktis. Posėdyje dalyvavo, be lietuvių, Federacijos delegacijų ir jos svečių, latvių, estų bei kitų tautybių moterų atstovų, ir būsimoji General Federation of Women's Clubs pirmininkė Mrs. Kermit V. Haugan, žymi amerikiečių visuomenininkė.

Minėjimą viešbučio Savoj salėje atidarė ligšiolinė LMKF pirmininkė V. Jonuškaitė-Leskaitienė, S. Valiukienė sugiedojo himnų, invokaciją sukalbėjo tėvas L. Andriekus, OFM.

Pirmininkei V. Leskaitienei pranešus apie ligšiolinę veiklą, sekė sveikinimai žodžiu ir raštu. Kalbėtojus pristatė Regina Žymantaitė.

Iš lietuvių pirmasis sveikino Lietuvos Gen. Konsulas New Yorke A. Simutis (lietuvių ir anglų kalbomis), — jis sveikino ir Lietuvos Atstovo J. Kajecko ir ponios vardu, po jo Federaciją pasveikino Vliko Pirmininkas dr. J. K. Valiūnas ir ACEN ir Lietuvos Laisvės Komiteto vardu — V. Sidzikauskas ir visa eilė kitų. Lietuvių Katalikų Moterų Pasaulinės Sąjungos vardu pasveikino Ald. Šlepetytė-Janašienė. Visi ypač džiaugėsi Federacijos įnašu Lietuvos laisvimo bylos talkoje.

Gauta nemaža sveikinimų raštu. Iš jų pažymėtini: ponija Patricia Nixonienė pabrėžė, kad Federacijos ryšiai naudingi ne tik jos nariams, bet visam kraštui.

New Yorke valst. sen. James L. Buckley telegramoje pažymėjo; kad "JAV-bės niekuomet nėra pripažinusios Baltijos valstybių okupacijos. Aš tai sveikinu, nes JAV neturėtų net ir simboliškai pritarti sovietų įsivarymui tuose kraštuose. Tuo metu, kai atsiranda žmonių, siekiančių užkirsti kelią laisvojo pasaulio informacijos sklaidimui gyvenantiems komunistų nepakeliamose priespaudoje, aš dėkoju už jūsų pastangas savo tautiečių labui ir drauge su jumis jungiuos maldoje už greitą Lietuvos nepriklausomybės atstatymą".

Lietuvos Diplomatinės Šešas St. Lozoraitis savo sveikinime pažymėjo, kad L. M. K. Federacija vykdo svarbius uždavinius: ji dalyvauja darbe Lietuvos nepriklausomybės bylai, saugo šeimą kaip lietuvių židinius, išlaiko jaunose kartose tautinę sąmonę. Dar sveikino JAV viceprezidento Agnew, N. Yorke valst. gubernatoriaus, buv. JAV prezidento L. B. Johnson žmonos ir daug lietuvių bei kitų tautybių veikėjų ar organizacijų. Lietuviai sveikintojai iškilmių proga priminė ligšiolinės pirmininkės V. Leskaitienės nuopelnus. Po iškilmingos dalies sekė priespiečiai. Čia ilgesnė kalbą pasakė viešnia iš Vašingtono Mrs. Haugan. Meninėje dalyvė eilę šokių atliko J. Matulaitienė vadovaujamos tautinių šokių grupės šokėjai.

Balandžio 30 d. įvyko Federacijos darbo posėdis. Išrinkta nauja L. M. K. Federacijos Valdyba: Irena Banaitienė, Viktorija Četėtienė, Aldona Noakaitė-Četėtienė, Elena Legeckienė, Malvina Klivėckienė, dr. Marija Gregždienė, Margarita Samatienė, Sofija Skobeikienė ir Salomėja Valiukienė. Kandidatės: Elena Kulber, Genovaitė Vėbrienė ir Irena Zemaitytė. Re-

IS VISO PASAULIO

BUKAREŠTAS. — Izraelio premjerė Meir, pirmą kartą aplankiusi komunistų valdomą šalį, pareiškė banketė, kad Izraelis būtų dėkingas, jei Rumunija rastų būdą užbaigti Izraelio konfliktą su arabais. Rumunijos premjeras pareiškė savo kalboje, kad Izraelis turėtų pasitraukti iš visų užimtų arabų žemių. Be susitikimų su Rumunijos vyriausybės nariais premjerė aplankys Bukarešto žydų sinagogą ir susitiks su žydų vadais.

TEHERANAS. — Amerikos ambasadorius Pakistane Joseph Farland buvo perkeltas ambasadoriumi Irane, kur lankysis prezidentas Nixonas, grįždamas iš Maskvos.

KELLOG. — Idaho sidabro kasyklose jau 33 žinomi žuvę darbininkai. Žemės gėlmėse dar yra apie 50 vyrų, kurių nevyksta išgelbėti.

NEW YORKAS. — Dainininkės Barbra Streisand plaukų šukuotojas, čekagietis Glazer kreipėsi į teismą, nes ji nesumokėjo jam virš 9,000 dol. Jis važinėdavo į New Yorką jos šukuoti.

WASHINGTONAS. — Ketvirtadienį įvykis "taikos protestas" nebuvo gausus. Tik Marylande teko išsukti kareivius, nes grupės studentų trukdė susisiekimą ant svarbaus greitkelio. San Diego policija suėmė 63 asmenis, kurie užblokavo jūrų laivyno štabą.

ČIKAGA. — Šį sekmadienį Čikagos lenkai švenčia Gegužės 3-čią — konstitucijos dieną. Humboldt parke įvyks tradicinis paradas.

MASKVA. — Atsakydamas į sovietų protestą dėl Tass agentūros Washington bombardavimo dujų bomba, Amerika atsiprašė ir pareiškė dėl to įvykio apgaistavimą.

Humphrey laimėjo nedidele persvara

COLUMBUS. — Suskaičiavus Ohio pirminių rinkimų balsus, paaiškėjo, kad didesnę jų dalį laimėjo sen. Humphrey, gavęs 41%, o jo stipriausias konkurentas sen. McGovern gavo 39%. Muskie, kuris paskelbė pasitraukias iš pirminių rinkimų, gavo 9%.

Sen. Humphrey laimėjimą, nors ir nedidelį, nulėmė Clevelando negrų rajonai. Visuose rajonuose balsų skirtumai buvo labai maži. McGovern, kuris pradžioje nebuvo laikomas Humphryui lygiu kandidatu, iš kiekvieno pirminių rinkimų vis išėina stipresnis.

vizijos komisija: Aleksandra Kazickienė, Valerija Šileikienė ir dr. Jadvyga Vytuvienė. Valdybos narė naują pirmininkę išsirinko Valiū.

EDGAR HOOVER,
beveik pusę šimto metų išbuvęs FBI direktorium, mirė sulaukęs 77 metų amžiaus.

RYT ITALIJA RENKA PARLAMENTĄ

ROMA. — Ryt, sekmadienį, Italijoje prasidėjo svarbių parlamento rinkimų, kuriuose savo pozicijas sustiprinti nori visos politinės partijos. Prieš rinkimus radikalos grupės, ypač, kairieji radikalai, bandė sukelti neramumus, gatvių kovas, pagrobimus ir sprogdimus, tačiau laikinai vyriausybė griebsi visų priemonių šiems neramumams sustabdyti. Policijos kratos davė didelių kiekių ginklų ir amunicijos. Gatvėse buvo stabdomi praeiviai, tikrinami automobiliai, tuo būdu policija suėmė nemažai nusikaltėlių ir įtariamųjų. Premjeras Andreotti didžiuojasi, kad jam pavyko išlaikyti rinkimus reikalingą tvarką ir rimti.

Rinkimams į Italiją sugrįžo tūkstančiai italų, dirbančių Prancūzijoje, Vokietijoje ar Šveicarijoje. Tokių darbininkų, užsidirbančių sau duoną užsienio pramonės valstybėse, yra apie 5 milijonai. Niekas nežino, kaip jie balsuos, nors komunistų partija traukinus, kuriais darbininkai grįžta balsuoti jau pavadino "raudonaisiais traukiniais". Visi italai gavo iš Italijos konsulatų po 50 dol. kelionpinigius ir jų nuotakis yra geros, kai kurie yra nematę savo giminių jau nuo Kalėdų atostogų.

Naujieji fašistai tikisi, kad sugrįžtantieji darbininkai daug balsų atiduos jų kandidatams, nes tie užsienio darbininkai daugiausia yra kilę iš pietinės Italijos, kur paskutiniu metu žmonės pradėjo daugiau remti MSI (Italijos Socialinį Judėjimą), populiariai pavadintą naujųjų fašistų partija. Idomu, kad naujuosius fašistus remia ir Italijos žydų organizacijos, nes ta partija remia Izraelį ir pasisako prieš arabus.

Italijos parlamentas yra renkamas penkeriems metams. Šie rinkimai yra nepaprasti, nes socialistams pasitraukus iš koalicijos, vyriausybė nebegalėjo rasti pakankamai balsų reformoms pravesti. Pokario metais Italiją valdė krikščionių demokratų ir socialdemokratų koalicija, palikdama komunistų partiją opozicijoje. Stipriausia krikščionių demokratų partija turėjo paskutiniame parlamente 266 atstovus, komunistai — 177, socialdemokratai — 91, socialistai — 23, liberalai — 31, naujieji fašistai — 24 ir monarhistai — 6 atstovus.

VĖLIAUSIOS ZINIOS

◆ Pentagonas pareiškė, kad kariuomenės štabas neatsisako minties pasiųsti į Pietų Vietnamą Amerikos marinių ginti karinių įrengimų ir sandėlių, jei reikės juos ginti nuo komunistų. Tuo atveju gen. Abrams išslytų iš Vietnamo ten laikomus pagalbinius dalinius ir kareivius skaičius liktų tas pats.

◆ Vakar oro piratas buvo pagrobęs keleivinį lėktuvą, jis gavo parašius 300,000 dol. Iš Washingtono lėktuvas pakilo su piratu, tačiau šias eilutes rašant, dar nebuvo žinių, kur piratas įsėkė skristi.

◆ Respublikonų partijos vadovybė vakar paskelbė, kad partijos konvencija bus Miami Beach, o ne San Diego, kaip buvo numatyta.

◆ Prezidento sudaryta specialji komisija gimimų kontrolės klausimams nagrinėti, vadovaujama Rockefellerio, įteikė raportą, kur rekomenduoja visiems amerikiečiams dalinti gimimus sustabdančias piliules ir daryti abortų operacijas, kas jų pagelbėja. Prezidentas Nixonas tiems pasiūlymams pareiškė nepriimtą.

◆ Graikijoje suimtas laivo kapitonas, kuris neturėjo teisės vėžioti žmoniu. Jo laivui apsigavus, žuvo 21 jauna mergina, plaukusi ekskursijoje.

◆ Ateinantį antradienį Clevelande, 16-koje rajonų bus pakartoti pirminiai balsavimai, nes rinkiminės būstinės čia visai nebuvo atidarytos praėjusį antradienį, kai balsavo visa Ohio valstija.

WASHINGTONAS. — Prie Baltųjų Rūmų tyliai demonstravo apie 1,000 kvakerių. Keli kongreso nariai įsijungė į Vietnamo žuvusių amerikiečių pavardžių skaitymą. Kitoje demonstracijoje dalyvavo advokatas Kunstler, gynęs Čikagos riausių kelių grupę, Ellsbergas, parūpinęs spaudai slapstus Pentagono dokumentus ir sesuo McAllister, kaltinama sąmokslu pagrobti Kissingerį.

viso 10 žmonių. Senatoriai dėkojo Kinijos valdžiai už suteiktą neeilinę progą aplankyti Kijų žmonos ir sekretoriai, nija.

Senatoriai baigė vizitą Kinijoje

HONG KONGAS. — Senatoriai Mike Mansfield ir Hugh Scott pabaigė savo vizitą komunistinėje Kinijoje ir atvyko į Hong Kongą. Jie kelis kartus susitiko su premjeru Chou En Lai ir kitais vyriausybės pareigūnais. Abu senatoriai pareiškė daug patyrę Kinijoje ir gavę puikių įspūdžių, apie kuriuos jie papasakos pirmą prezidentui, o vėliau — ir senatui.

Senatorius šioje kelionėje lydėjo jų žmonos ir sekretoriai, nija.

Princesė Margarita atrodė patenkinta arklių lenktynėmis, tačiau jos palydovai, kairėje — jos vyras Lordas Snowdon ir priekyje — princas Edwardas, karalienės Elzbietos sūnus, nufotografuoti rūšiais veidais.

Į TAILANDIJĄ PASIŪSTA DAUGIAU KOVOS LĖKTUVŲ - 74 PHANTOM F-4

SAIGONAS. — Pietų Vietnamo parašutinininkai ir pėstininkai pirmoje kontratakose išstūmė komunistų kareivius iš viškelio nr. 14, kuris eina tarp Kontum ir Pleiku miestų. Kontum dabar galės gauti karinę medžiagą iš pietų. Saigono kareiviai, padedami JAV aviacijos, atsiėmė kalnų viršūnes, nuo kurių artilerijos pabūklai apšaudydavo kelią. Šiauriniame fronte kelią į Hue miestą komunistams pastojų Saigono marinių "Mėlynojo Drakono" batalionas, kovose išmėgintas, narsus dalinys. Prezidentas Thieu rengiasi paskelbti tautinio pavojaus stovį, kuris duotų jam daugiau galių. Jis lankė Hue miestą ir savo kariuomenės, kuri miestą gina, pozicijas.

Paskyrė laikiną FBI direktorių

WASHINGTONAS. — Prezidentas Nixonas paskyrė laikinai eiti FBI direktoriaus pareigas teisininką Patrick Gray, iki šiolėjusį valstybės prokurorą pavaduotojo pareigas. Prezidentas nenorį šiais rinkimų metais įvesti į FBI darbo reformas, kritika ir ginčus dėl naujo direktoriaus, kurį patvirtinti turi senatas. Todėl jis pastovaus direktoriaus ir neskyrė, nes senate būtų prasidėję ilgi apklausinėjimai ir ginčai dėl FBI.

Amerikos Boys Clubs paskelbė, kad mirusio FBI direktoriaus Edgar Hoover garbei ir atminimui yra steigiamas jo vardo Laisvės Medalis, kurį kasmet gaus Hooverio principais besivadovaujantis amerikietis.

Hooveris vakar buvo laidojamas. Jis yra pirmas miręs valstybės valdininkas, kurio kūnas buvo pašarvotas Rotundoje. Paprastai čia šarvuojami kongreso nariai, prezidentai ir karų herojai.

Per savo 48 metų tarnybą FBI Hooveris tarnavo aštuoniems prezidentams ir 16-kai valstybės prokurorų.

Laidotuvių apeigas atliko presbiterionų kunigas, kurio parapijoje Hooveris užaugo, giedojo vaikas būdamas jos chore ir dėstė sekmadieninėje mokykloje, iki mirties likdamas parapijos komiteto nariu.

Naujasis laikinas direktorius Gray, buvęs laivyno karininkas, yra senas prezidento draugas, konservatyvių pažiūrų, praėjusį penktadienį vienoje kalboje kritikuojęs Amerikos spaudą ir televiziją už neobjektyvumą ir liberalizmą.

Bandė nušauti turkų policijos vadą

ANKARA. — Turkijos kariuomenės vadovybė paskelbė pavojaus stovį tuoj po pasikėsinimo nužudyti Turkijos policijos viršininką, kuris dviem šūviais buvo nesunkiai sužeistas kairiųjų teroristų.

Bulgarijoje keturi lėktuvų grobikai paleido kelevius iš pagrobto Turkijos lėktuvo ir pasidavė Bulgarijos milicijai. Turkija atmetė piratų reikalavimus paleisti šešis teroristus iš kalėjimų. Trys jų yra nuteisti mirti.

Bulgarijos žinių agentūra paskelbė, kad keturiems turkams piratams yra suteikiama politinė globa.

NEW YORKAS. — Dar 20 policininkų buvo apkaltinti emė pinigų iš gangsterių už "akių užmerkimą" lažybų ir gambleriamų Broklyne biznyje.

Pentagono pareigūnai kalba apie karinius planus, kurių bus griebtasi prieš Hanojų, jei jis nenusileis derybose. Štabas planuoja įvairias atkūrio galimybes, išskyrus atominės bombos panaudojimą ir amerikiečių kareivių sugrąžinimą į Vietnamą. Pentagonas pasiūlė į Tailandiją keturias eskadriles F-4 Phantom lėktuvų iš Holloman aviacijos bazės Naujoje Meksikoje. Greit į Tonkino įlanką atplauks ir lėktuvnešis "Saratoga". Tada Amerika fronte turės apie 800 kovos lėktuvų ir virš 100 didžiųjų B-52 bombonešių. Tiek aviacijos Vietnamo kare nebuvo sutraukta. Į Da Nangą jau atplaukė karinis transporto laivas su Japonijoje suremontuotais M-48 tankais, kurie bus perduoti vietnamiečiams.

Amerikos karininkai P. Vietname kalba, kad komunistai būtų sumušti, jei Saigono kareiviai kiek "įgiau" išlaikytų puolamas pozicijas. Aviacija tuo atveju galėtų padaryti priešui nepakeliamą nuostolį. Ilga laiką amerikiečiai karininkai svajodavo apie dieną, kada komunistai pultų pilnomis jėgomis, konvenciniu būdu. Jie nemokėjo kariuotės prieš iš pasaly puldinėjančius partizanus ir tikėjosi įprastos kovos prieš didesnes priešų jėgas. Dabar ta diena atėjo, bet fronte amerikiečių jau nėra, o vietnamiečiai nesugeba puolimą sustabdyti. Amerikos aviacija neabejotinai padaro priešui didelių nuostolių. Galima tik spėlioti, kiek ilgai Hanojus galės tuos nuostolius pakelti.

Wallace nušlavė Tennessee balsus

NASHVILLE. — Tennessee demokratų partijos pirminiuose rinkimuose Alabamos gubernatorius George Wallace laimėjo net 74% visų balsų. Kiti demokratų kandidatai šioje valstijoje nesistengė vesti kampanijos ir gavo: Humphrey 16%, McGovern — 7%, o kiti mažiau. Stipriausia Wallace kampanijos idėja buvo kova prieš priverstiną vaikų vežiojimą į tolimas mokyklas integracijos tikslais.

Kartu su kandidatų parinkimu Tennessee gyventojai galėjo pasisakyti apie vaikų vežiojimą. Didelė dauguma balsavo už konstitucijos pakeitimą, kuris uždraustų vaikų vežiojimą.

Gubernatoriaus Wallace laimėjimas padidino jam išpareigojusių demokratų konvencijos delegatų skaičių iki 169. Sen. Humphrey turi 171 delegatą, sen. Muskie — 131 ir sen. McGovern — 258 delegatus.

VATIKANAS. — Popiežius savo kalboje Amerikos studentams apeliavo į abi puses Vietnamo kare ragindamas ieškoti taikos derybų keliu.

VELIONĖ STASI CHEKAN PRISIMENANT

Prieš metus du kartus Naujienose buvo paskelbta, kad 1971 m. gegužės 9 d. 6 val. ryto, su laukęs 77-rių metų amžiaus, mirė Stanley Chekan. Ruošiausi apie velionį parašyti po laido tuvių, bet aplinkyboms susidėjus greit nebeprašiau, tad ir atidėjau iki mirties metinių. Metai prabėgo labai greitai. Mano gimimo (žmonos pusbrolio) ir draugo atminimas tebėra labai gyvas. Rodos, viskas tik vakar atsitiko...

Stasys Čekanauskas, Amerikoje pavarde pakeitęs į Stanley P. Chekan, buvo gimęs 1893 m. rugpjūčio 10 d. Lietuvoje, šiau-

lių apskrityje, Kuršenuose. Amerikon "laimės ieškoti" atvažiavo 1910 metais, taigi vos 17 metų tėturdamas. Apsistojo Bostone. Išmoko plaukų kirpėjo amatą ir įsikūrė lietuviškoje kirpykloje. Už metų iš Lietuvos atvažiavo už jį dar jaunesnė, graži mergelė Olga Zarumbaitė. Susipažino, įsimylėjo ir 1912 m. apsiavedė. Apie septynerius metus Bostone išgyvenę, pirmajam pasauliniam karui pasibaigus, bene 1919 m. pradžioje jiedu atsikraustė į Čikagą. Gabus, energingas ir pareigingas Stasys lankė mokyklą, lavinosi ir ilgainiui tapo patyrusiu mašin-

STANLEY CHEKAN

tu. Marketparke įsigijo gražų mūrinį namą, kur iki mirties su Olga laimingai gyveno. Prieš keletą metų išėjo į pensiją iš Continental Can Co.

Jeigu tik tiek tos biografijos tebtų, ką čia iki šiol pasakojau, tai būtų galima buvę ir visai nieko nerašyti. Juk daugelis atvažiavo į Ameriką, susirado gerą darbą, vedė žmoną, prigyveno gražius namus ir gražaus turto. O rašau todėl, kad Stanley Chekan nebuvo eilinis žmogus: jis buvo veiklus ir aukšto rango masonų organizacijos narys. Į masonų organizaciją įstojo 1941 m., tad jų eilėse išbuvo apie 30 metų. Priklausė Azure bei Eastern Star of Illinois masonų grupėms. Nors prieš akis turiu angliškai surašytus jo pasiekimus laipsnius, bet nedrįstu čia jų kartoti, bijodamas, kad nesuklysiu. Charakteringiausia už vis, kad jis buvo vienas iš steigėjų, o vėliau ir prezidentas Lithuanian Craftsman Club masonų padalinio, kur buvo suorganizuoti lietuviai masonai. Atsimenu, kai 1950 metų pradžioje nuvažiavome į Čikagą gimnazių "Stasio ir Olgos lankyti ir kai visą savaitę pas juos svečiavomės, tai Stasys man daug apie masoniją pasakojo ir net kvietė, nepamenu, ar į jų klubą rašytis, ar Detroito panašų susirasti. Kvietė, sakau, bet nebuvo įkylus, neužsipulė, nesupykė, kai nesirytai jos pėdomis sekti. Jo laidotuvis 1971 m. gegužės 12 d. buvo labai įspūdingas. Atsisveikinimo ceremonijas Mažeika-Evans koplyčioje atliko dideles, spalvingais rūbais apsirengusių masonų grupės. Buvo perskaityta velionio biografija, išskaičiuoti jo nuopelnai, ant

karsto sudėtos gėlės. Paskui ilga automobilių vilkstine Stasio kūną palydėjo į Lietuvų Tautines kapines, kur gražiai kalnelyje jis palaidotas. Vos kelioms savaitėms pralinkus velionio našlė ant kapo pastatė puikų juodą marmuro paminklą.

Stanley Chekan buvo linksmas, giedras, pilnas humoro be-veik iki pat mirties. Tik savaitę prieš mirtį teko jo namuose lankyti. Pietaudami juokavome, klegėjome. Išvaizduojant kai tvirta, kieta ranka Stasys paspaudė mano ranką, tai vos ne-aiktelėjau. Tiesa, jau kurį laiką nusiskųsdavo skausmais pečiuose, kakle, jau lankė ir širdies specialistą, bet niekaip netikėjome, kad taip staiga jis išeis. Deja, už savaitės jau grįžome jo laidoti, nes širdis tikrai staiga pasakė "ne".

Vaikų neturėjo, tai su žmona Olga ypatingai vienas prie kito buvo prisirišę. Likusi viena, Stasiuko netekimą Olga labai išgyvena ir dažnai jo kapą gaudžiomis ašaromis laisto. Stasio Chekan labai pasigenda likę giminės ir daugelis buvusių jo bendraminčių bei draugų. Tegu būna jam lengva laisvos šalies žemele.

Alfonas Nakas

Latviai tremtiniai išrinko naujus vadus

Pasaulinė Laisvųjų Latvių Federacija išrinko Jungtinės Valstybės gyvenantį Imantą Freimanį savo prezidentu ir Švedijoje gyvenantį Uldį Gravą savo vice-prezidentu. Pasaulinė Federacija apjungia visas latvių etninių grupių organizacijas įvairiose šalyse, kuriose yra apsigyvenę apie 250,000 latvių tremtinių ir pabėgėlių, kai Sovietų Rusija okupavo jų šalį per II-į Pasaulinį karą.

Laisvųjų latvių Pasaulinės Federacijos taryba susideda iš rinktų atstovų nuo Amerikos Latvių Sąjungos, Latvių Tautinės Federacijos Kanadoje, Australijos Latvių Federacijos ir Latvių Laisvės (Centro Europoj).

Amerikos Latvių Sąjunga apjungia apie 200 įvairių latvių organizacijų JAV. Dabartinis federacijos prezidentas Uldis Grava gyvena Lenonia, New Jersey; viceprezidentas Freimanis gvv. Stockholme, Švedijoje.

Planingas genocidas Latvijoje

Prez. Grava pareiškė: "Didžiausia latvių tautos savitumui net išlikimui prie Baltijos grėsmė yra sisteminga rusifikacijos programa Latvijoje. Per visą pokarinį periodą vyko nepaliaujamas rusų antplūdis, kurio rezultate vietinių latvių gyventojų skaičius sumažėjo iki 57 nuosimčių. Pasak pačių sovietų statistikų, apie 10 nuosimčių latvių gyvena Sovietų Sąjungoje, tai yra už Latvijos teritorijos ribų. Tai yra politiniai kaliniai, kuriems neleidžiama grįžti į savo tėvynę ir naujai mokslus bai-

gusieji bei jaunieji profesionalai, kuriems neduodama galimybių pasilikti ir dirbti Latvijoje".

Latvijos "prezidentas" nemoka latviškai

"Latvija yra bene vienintelis kraštas, kurio valstybės galva nekalba ir nesupranta tos šalies kalbos. Faktiškai, iš visų 11 valdančiojo Centro Komiteto narių tik vienas yra tikras latvis, gimęs, augęs ir mokslus ėjęs Latvijoje. Kiti yra rusai arba latvių kilmės žmonės, gimę SSSR ir atvykę į Latviją tik karui pasibaigus".

Pinske gimusi lietuvė patriotė

Konstancija Skirmunt - Skirmuntaitė

Skaitant istoriko Dr. A. Kučo redaguotą ir 1971 m. Lietuvių Enciklopedijos išleistą "Amerikos Lietuvių Istoriją", 156 psl., randame straipsnį: "Lietuva pasaulinėje parodoje, kuri įvyko 1900 m. Paryžiuje". Tame straipsnyje aprašoma, kas iš lietuvių Amerikoje tos parodos reikais rūpinosi ir rinko aukas parodai įruošti ir ją Paryžiuje pravesti. Tarp pirmųjų aukotojų tai parodai minimi aukoję kunigai Aleksandras Burba ir Mykolas Peža po 10 dol., Jonas Žilinskas 60 dol., o Antanas Milukas surinko 25 dol. Iš Europos pirmąją 10 rublių auką atsiuntė Konstancija Skirmunt, lenkiškai parašytos Lietuvos istorijos autorė. Amerikos lietuvių visuomenė atsiliepė gana palankiai. Per trumpą laiką supilaukė 2,163.24 dol. aukų.

Neliečiant kitų parodos reikalų, noriu tik sustoti ties ta Konstancija Skirmunt. Lietuvių Enciklopedijoje 28 tome apie Konstanciją Skirmunt rašoma: (1885—1934.1.23 Pinske) istorikė. Domėjosi Lietuvos istorijos klausimais, pritarė lietuvių tautiniam atgimimui, užstodama spaudoje lietuvių. VDU išrinko ją garbės daktare. Yra bendradarbiavusi laikraštyje "Kraja", pasirašydama pavarde arba slapyvardžiu "Futurus". Išsp. Dziesle Litvy 1886 (liet. iš-versta JAV 1887), 1,000 egz. prc. Histoire de la Lithuanie 1901, Nad Niemnem i Baltijai 1897 (Pagal Nemuną ir Baltiją 1921), Mindog, krol litewski 1909 (liet. Mindaugas 1910, ver-tė K. P. Zadeikis).

VI. Skirmuntas, Kenosha, Wis.

NETURI KUR DETI PADANGŲ

Australija turi problemų su vartotomis automobilių padangomis, kurių kasmet atsiranda 150,000. Senų padangų nėra kur padėti ar sunaikinti. Gumos deginimas labai gadina orą, ji nepakenčiamai dvokia. Dabar sugalvojo padangas kapti ir smul-kinti, kad būtų galima panaudo-ti konstrukcijos darbamams. M. Š.

Sen. Charles Percy kalba už lėšas Amerikos Balsui

Balsuojant JAV Senate lėšų klausimą JV Informacijos Įstai-gai ir Amerikos Balsui, Lillino-jaus senatorius Charles H. Percy savo kalboje be kt. pasakė: "Gadynėje, kuomet klaidinan-ti informacija yra tiek plačiai vartojama, Amerikos Balsas su-gėba daugelio valstybių tau-toms pateikti aiškų vaizdą apie Jungtines Valstybes. Negana to, jis pateikia objektyvų bešališką vaizdą apie Vakarų Pasaulį, kas pagelbsti klausytojams kituose kraštuose — ypatingai tuose kraštuose, kur nėra informacijos laisvės — susidaryti geresnį su-pratimą apie tautinius ir tarp-tautinius įvykius..."

Savo kelionėje po Rytų ir Va-karų Europą aš kartkartėmis girdečiau apie Amerikos Balso pranešimų svarbą. Vienas se-nyvas pabėgėlis iš Bulgarijos man pasakojo Paryžiuje, kad

VOA (Amerikos Balso) radijo pranešimai buvo svarbus jo gy-venimo faktorius. Amerikos Balso jis vadino laisvės inkaru, kur gelbėjo jam neprarasti vil-ties, kuomet šiaip jis bijojo iš-reikšti savo nuomonę apie poli-tiką ir tarptautinius dalykus. Jis sakėsi ne tik bijojęs pasakyti at-virai savo nuomonę, bet ir klausy-tis kitų, kurie skusdavosi dėl sistemos Bulgarijoje. Bet jis nesibijojo pasiklausti Ameri-kos Balso.

Senatorius pareiškė, kad Ame-rika turi teisę ir pareigą kalbėti pasauliui tiesą, kaip mes ją matome, kad visi girdėtų. Bal-suodami už fondų atstatymą JV Informacijų Įstaigai ir Ameri-kos Balsui, mes tuo pačiu išreik-šime mūsų ryžtą, kad visi žmo-nės — ypatingai esantieji užda-rose bendruomenėse — turėtų galimybę žinoti daugiau tiesos, negu jų pačių valdžios nori, kad jie žinotų".

PAAŠKINIMAS VISUOMENEI DEL PODAROGIFTS, Inc.

Mes esame VIENINTELĖ firma Amerikoje, kuri yra išskirtinai įgaliota VNESHPOSYLTORG priimti ir siųsti DOVANŲ — užsakymus giminėms Lietuvoje ir U.S.S.R.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Ame-rikoje, kuri siūnia DOVANŲ — užsakymus į VNESHPO-SYLTORG be jokių tarpininkų, bankų ir kitų.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Ame-rikoje, kuri priima užsakymus PREFERENTIAL ROUBLE CERTIFICATES — SPECIALIOS PIRMENYBES RUBLIŲ PAZEMEJIMAMS ir pristato šiuos užsakymus tiesioginiai per VNESHPOSYLTORG. Aukštos kokybės prekės gau-namos specialiose VNESHPOSYLTORG krautuose ir pre-kių sandėliuose daugelyje didelių miestų Lietuvoje ir U.S.S.R.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Ame-rikoje VNESHPOSYLTORG autorizuota priimti užsaky-mus BUTAMS.

PODAROGIFTS, INC. yra VIENINTELĖ firma Ame-rikoje, kuri gauna VNESHPOSYLTORG paskyrimą AU-TOMOBILIŲ specialiomis dolerių kainomis.

(Šiuo metu mes turime keletą automobilių, parduoda-mų tučtuojau. Šie modeliai:

MOSKVIČ 412 IZH — \$3155; MOSKVIČ IE — \$3033; ZAPOROZHETS 968 — \$2026

jeigu tik nebus anksčiau išparduoti.

Kas pirmas ateina — bus pirmas patarnaujamas).

Klientų patogumui užsakymus galite paduoti bet ku-riai prie mūsų prisijungusiai firmai:

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
488 Madison Ave., New York, N. Y. 10022

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106
arba tiesioginiai ir mūsų vyriausių įstaigų:

PODAROGIFTS, Inc.

240 Fifth Ave. (tarp 27 ir 28 g-vės)
New York, N. Y. 10001
TEL.: (212) 685-4537

Duokite savo užsakymus tinkamai autorizuotai firmai.

Nuo 1914 metų

Midland Savings aptar-nauja taupymo ir namų paskolų reikalus visos mū-su apylinkės. Dėkome Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norė-tume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4470

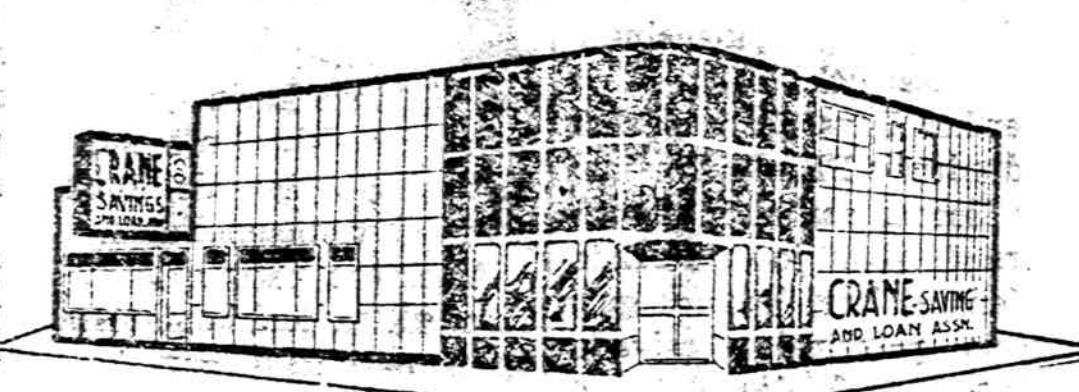
5%

Passbook Savings
All accounts com-pounded daily — paid quarterly

6%

2 Years Savings Certificate
(Minimum \$5,000)

CRANE SAVINGS and Loan Association

B. B. PIETKIEWICZ, Pres.

47 and Rockwell Street. Tel. LAFayette 3-1083
NEMOKAMAI VIETA AUTOMOBILIAMS

5% on investment account
6% mokama dviejų metų certifi-catams. Mažiau-sia \$5,000 ar daugiau

Pinigai idėti prieš mėnesio 15 d. duoda dividendus už visą mėnesį.
Dividendai mokami sausio ir liepos 31 d.
Prašome aplankyti naują mūsų namą.

VALANDOS: Pirmadienį ir ketvirtį 9:00 ryto — 8:30 vak.; Antradienį ir penktadienį 9:00 ryto — 5:00 vakaro; Šeštadienį 9:00 ryto — 12:00 dienos. Trečiadieniais už-daryta

Chicago Savings and Loan Association

6% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$5000 OR MORE Two Year Maturity

5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000 One Year Maturity

5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS

CHICAGOS TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVE dėl bet kokių jūsų namo pa-gerinimų duoda paskolas nuo \$500.00 ir daugiau tinkamomis sąlygomis. O gal Jums yra reikalingi pinigai dėl kitokių reikalų? Ar jei neturite nuosavo namo ir jums nu-sibodo mokėti aukštas nuomas, įsigykite nuosavus namus.

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY
BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIS KREIPKITES Į:

Chicago Savings and Loan Assn.

Philomena D. Pakel, President

6245 So. WESTERN AVE. TEL.: GR 6-7575
H O U R S : Mon. 12 P. M. to 8 P. M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

NOW...

Earn interest from date of deposit to date of withdrawal on Regular Passbook accounts.

INTEREST COMPOUNDED DAILY
PAID QUARTERLY
We pay highest rates permitted by law.

ASSETS OVER \$160,000,000
RESERVE OVER \$14,500,000

STANDARD FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVENUE AT SACRAMENTO • CHICAGO, ILLINOIS 60632 • 847-1140
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Thursday & Friday, 9 a.m. to 8 p.m.
Saturday, 9 a.m. to 12 Noon • Wednesday, no business transacted.

RUSIJA = TAUTŲ KALEJIMAS

Naujas filmas iš šešiolikos sovietinių respublikų

Šiomis dienomis Carnegie kino teatre, 58 E. Ohio Street, Chicagoje, bus pradėtas rodyti New York Times geriausių foto reporterių sudarytas filmas, pavadintas "Russia", bet tikrumoje tai yra filmas, mėginantis pavaizduoti visas rusų komunistų pavergtas tautas, šešiolikoje "republikų", taigi ir pačių rusų tautą. Filmas sukurtas Theodore Holcombo, o paaiškinimai Harrisono Salisburio. Filmo aiškintojas Mr. Salisburys perspėjo, kad sovietų žvalgyba filmą cenzūruodama persivertė elektroniskais sektoriais ir dėlto kai kurios vietos išėjo miglotos. Filmas spaudai pademonstruotas praėjusią trečiadienį, yra nepaprastai gerai techniškai pagamintas, aiškūs spalvoti vaizdai, paimti iš šio kiadinio gyvenimo, pagau-

nant žmonių minias, eiles ir pavienius eksperimentus, tai yra negavus progos pasirošti nei pasipuošti. Paaikšnimai įkalbėti aiškiai, suprantamai ir bešališkai, bet taip, kad ir be komentarų žiūrovas mato ir jaučia stebįs milžinišką dvidešimtojo amžiaus raudonųjų faraonų imperiją, kurioje kantriai prievartos junga velka tautos nuo Baltijos jūros iki pat Centrinės Azijos. Filmo rodymas trunka be kelių minučių pilnas dvi valandas.

PETROGRADAS PO 58 METŲ

Filmas pradėdamas Leningradu, tikriausiai pasakius Petrogradu, pirmuoju maskolių miestu prie Baltijos, iš kurio pradėjo vystytis modernioji despotinė Rusijos imperija. Teko tame mieste gyventi 1913

Amerikos darbo unių federacijos prezidentas George Meany. Jis dažnai kritikuoja prezidento Nixono ekonominę politiką, kuri privedė prie didelio bedarbių skaičiaus ir nestubdė infliacijos.

— 1914 metais ir nustepti, kad prieš 58 metus matytos vietos, gatvės ir pastatai tebėra kaip buvo, tik labiau amžiaus dulkių apnešti ir pilkesni. Tas pats Nevos prospektas su ilgomis eilėmis kelių aukštų beveik vienodų tamsiai pilkų namų, ta pati Petro Povilo tvirtovė, kurios cerkvių bokštų varis vėl švintančiai nublizgintas; tas pats Ermitažas ir tie patys Žiemos rūmai, tik be gyvybės ženklių, paniūrę; ta pati Suomijos pakrantė (Finlandijoje Naberežnoje) ir ypatingai ta pati ramioji, plačioji, šaltoji Neva, kurios didžiuliais tašytais granito akmenimis aptverti krantai tebėra nuo pat Petro I laikų kaip tik dabar pastatyti. Komunistai — bolševikai nuo 1917 metų, Rusijos valdžią pasigrobo, nieko naujesnio nepastatė, tik masinių kapinių daugiau už carus pristatė.

Kas be to, buvo parodyti buvusių carų rūmai ir parkai už mišiesčio rezidencijoje — Carskoje Selo, kur viskas naujai atstatyta, nuvalyta, perdažyta — rūmai, fontanai, stovylos ir cerkvės vėl šviti — blizga ir po rudenėjantį parkus aukštų komisarių pačiutės seno modelio vežimėliuose savo perus važinėja...

LANCELIS I PAVERGTA LIETUVA

Po Lenin - tikrumoje Petrogrado tuojau seka "viena iš še-

ga, tai ta "tarybinė" moterų "lygybė" pradedant Leningradu, baigiant Maskva, visur palopytai vatiniais apsilvilkusios, skaromis apsimoturojusios, autais apsiavusios moterėlės šluoja gatves, valo kiemus, neša malkas ir t. t. Tautinis savistovumas ir savo papročiais, stiliumi bei tradicijomis pasi-didžiavimas ypač pabrėžtas Gruzijoje, kuri iš seniausiai pavergtųjų tautų išsididžia tebesipriešina surusinimo ir su-niveliavimo pastangoms.

Matėme ir Sibirą — Irkutską, Baikalo ežerą, "poselen-cų" lauzus ir komisarių reziden-cijas ir ilgame traukinyje į tolimuosius Rytus vežamus jau-nus vyriukus "savanorius"; gal jų tarpe buvo ir Lietuvos ber-nelių, kalbos nenugirdęs — nepasakysi...

VIENAS MILŽINISKAS TAUTŲ KALEJIMAS

Filmuotojo talentui reikia priskaityti jo mokėjamą scenas surasti ir momentą pagauti ne-laukta ir daugeliu atvejų ne-pastebėta, žmonėms einant, dirbant, krautuvėse eilėse lau-kiant ir valgant bei geriant. Kadangi jau leistuose priva-čiuose turgeliuose miestiečiai gauna iš kolchozininkų nusi-pirkti atvežtų maisto produk-tų, vaisių ir daržovių, tai ko ne visur matai einant, sėdint ar stovint valgančius — kas mėsos bryzą, kas silkę su svogū-nu, kas ridiką graužiant. Žmonės pradedant Pabaltiečiais, baigiant Bucharos ažiatais ben-drai vis žmonės, atrodo, nuo-širdūs ir filmuotojo aparato "akį" pastebėję maloniai nusi-sypso, tik kai kurie uniformuo-tieji nenuslepia nusistebėjimo.

Ilgas filmas baigiamas Mas-kvos miesto ir įvairių ortodok-sų (pravoslavų) šventovių vaiz-dais su atremontuotais senais "chramais", saulėje žvilgan-čiais svogūniniais bokštais, varpų skambėjimais ir popų bei chorų giedojimais. Bend-ras įspūdis tas, kurį aiškinto-jas pačioje pradžioje pasakė, kad rusų tauta per amžius ken-tė ir tebekenčia tokią ar kito-kią sprespaudą ir įsikibusį lai-kosi savo būdo bei tradicijų, kurių jokia despotija nepajėgia sunaikinti. Tada juo labiau tinka pasakyti tų rusų pajung-toms ir pavergtoms kitoms tau-

oms, kurias rasai ne neturi mo vaizdas — kad vien ta "so-leišės" prievarta versti su jais vietų" "strana širokaja" yra dalintis jų bėdomis. Bendras vienas milžiniškas tautų kale-jimas... J. Pr.

Mes padidinome savo štabą greitai tvarkyti jūsų siuntas. Duokite mums savo siuntinius. Mes viską atliksim jų pristatymui.

PAKETAI - DOVANOS I SSSR

SENA PATIKIMA FIRMA

TARNAUJA IR TOLIAU SAVO NUOLAT AUGANČIAI KLIENTŲRAI 40 METŲ EGZISTENCIJOS TRADICIJOJE

Jei Jūs esate vienas iš tūkstančių mūsų patenkintų klien-tų, mes dėkojame Jums už palaikymą.

Jei nesate, mes kviečiame išbandyti mūsų patarnavimą ir Jūs būsite mums dėkingi.

Tos pačios dienos eiga Paštu gautiems paketams Dėl naujausių katalogų ir paskutinių nuostatų kreipkitės į:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

(Affiliated with Podarogits, Inc.)

723 WALNUT STREET, PHILADELPHIA, PA. 19106

Phone (215) 925-3455

NEW YORK CENTRAL OFFICE:

240 FIFTH AVENUE, NEW YORK, N. Y. 10001

Tarpe 27 ir 28-tos gatvių. Požemio traukiniai — BMT, EE arba RR.

Autobusai — 1, 2, 5 ir 15.

TEL. (212) 725-2449

arba į bet kurią mūsų atstovybę bei skyrių:

PHILADELPHIA, PA. 19123
1013 N. Marshall Street
WA 5-8878

BALTIMORE, MD. 21224
3206 Eastern Avenue
DI 2-2374

SOUTH BOSTON, MASS. 02127
390 West Broadway
AN 8-8764

B R A N C H:
CHICAGO, ILL. 60622
2242 W. Chicago Ave.
BE 5-7788

CLEVELAND, OHIO 44119
787 East 185th Street
486-1836

DETROIT, MICH. 48210
6460 Michigan Avenue
TA 5-7560

ELIZABETH, N. J. 07201
956A Elizabeth Avenue
354-7608

HAMTRAMCK, MICH. 48212
11415 Jos. Campau Avenue
365-6350

KANSAS CITY, KANSAS 66102
18 So. Bethany
AT 1-1757

MIAMI, FLA. 33138
6405 Biscayne Blvd.
FR 9-8712

MINNEAPOLIS, MINN. 55418
2422 Central Ave. N. E.
Tel.: (612) 788-2545

NEW BRITAIN, CONN. 06052
97 Shuttle Meadow Ave.
224-0829

NEW YORK, N. Y. 10003
101 First Avenue
OR 4-3930

OMAHA, NEBR. 68107
5524 S. 32nd St.
731-8577

PITTSBURGH, PA. 15222
346 Third Ave.
GR 1-3712

LOS ANGELES, CALIF. 90026
2841 Sunset Blvd.
382-1568

SAN FRANCISCO, CALIF. 94122
1236 — 9th Avenue
LO 4-7981

TRENTON, N. J. 08611
730 Liberty Street
LY 9-9163

WORCESTER, MASS. 01604
82 Harrison Street
798-3347

PARMA, OHIO 44134
5432 State Road
749-3033

ROCHESTER, N. Y. 14621
683 Hudson Ave.
BA 5-5923

VINELAND, N. J. 08360
Parish Hall
West Landis Ave.
(609) 691-8423

SEATTLE, WASH. 98103
1512 N. 39th St.
ME 3-1853

SOUTH RIVER, N. J. 08882
168 Whitehead Ave.
257-2113

HARTFORD, CONN. 06103
11 Charter Oak Ave.
249-6255

VISKAS ENCYCLOPEDIA LITUANICA

Leidžiant LIETUVIŲ ENCYCLOPEDIJĄ buvo imanoma šiaip taip vers-tis vien iš prenumeratos mokesčio: vieno išleisto tomo prenumerata įga-lindavo leisti sekantį tomą. Su ENCYCLOPEDIA LITUANICA yra kitaip. Nors ir buvo dėta labai daug pastangų, bet toli gražu nesusidarė tiek pre-numerata, kad būtų užtikrintos bent pačios kukliausios sąlygos jos lei-dimui. Jau I-ji tomą išleisdam, aiškėjo, kad vargu ar išgyvens LIETUVIŲ ENCYCLOPEDIJOS praktika. Tačiau dirbame toliau ieškodami išeities. Štai, to tikslu — prenumeratų padaugėjimo — siekdami, perėitą kovo mėn-kreipėmės į ENCYCLOPEDIA LITUANICA prenumeratorius prašydami, kad kiekvienas surastų bent vieną naują ENCYCLOPEDIA LITUANICA prenumeratorių. Deja, atsiliepiamas buvo neįtikėtinai mažas.

Vis dėlto vilties prarasti nenorime. Dar karta bandome belstis į visu-lietuvius duris tikėdamiesi, kad gal kiti LIETUVIŲ ENCYCLOPEDIJOS leidyklos leidiniai pagelbės toliau leisti ENCYCLOPEDIA LITUANICA.

Štai, sandėlyje dar turime įvairių LIETUVIŲ ENCYCLOPEDIJOS leidyklos leidinių, kuriuos norime parduoti už aukščiausią pasiūlytą kainą. Skelbiame išpardavimą, kuris tęsis nuo š. m. gegužės 1 iki birželio 30 d.

Po birželio 30 d. atsakysime ir gausius pasiūlymus.

1. LIETUVIŲ ENCYCLOPEDIJA, 36 tomai, kaina \$299.00, siūlau \$.....
2. VINCO KRĖVĖS RAŠTAI, 6 tomai kaina \$25.00, siūlau \$.....
3. B. Kviklys, MŪSŲ LIETUVA, 4 tomai kaina \$42.00, siūlau \$.....
4. K. Jurgėla, LIETUVOS SUKILIMAS 1862—64 METAIS, 720 psl. kaina \$10.00, siūlau \$.....
5. A. Kučas, AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJA 639 psl. kaina \$10.00, siūlau \$.....
6. B. Raila, DIALOGAS SU LIETUVIAIS 560 psl. kaina \$7.00, siūlau \$.....

O vienuolika kitų leidinių: P. Andriūšo raštų I t., J. Balio — Lietuvių dainos Amerikoje, J. Šešplaukio — Nemarių žemė, L. Dambriūno — Lie-tuvių kalbos veiksmažodžių aspektai, St. Santvaro — Atidari langais ir Aukos taurė, A. Vaičiulio — Gluosnių daina, A. Rukšos versta Eneidė, V. Slaito — Eilėraščiai, A. Kutkaus — Dainininko dalia, Lietuvos žemėlapis — kaina \$38.00, siūlau \$.....

VARDAS, PAVARDE

ADRESAS

Šią atkarpą prašome išsikirti ir, pasirinkus norimą leidinį bei pažy-mėjus siūlomą kainą, atsiųsti leidyklai: LIETUVIŲ ENCYCLOPEDIJA, 295 W. Broadway, P. O. Box 95, So. Boston, Mass. 02127.

P pinigų iš anksto siųsti nereikia.

5% HIGH RATES 6%
PER ANNUM
PASSBOOK
ACCOUNTS

PAID QUARTERLY AT
BRIGHTON
SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HIGHEST RESERVES

4071 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632

TEL.: LA 3-8248

(WEST OF CALIFORNIA AVE.)

5 3/4% 5 1/2%
PER ANNUM
\$1000 or more
certificates
1 year min.

Investment
Bonus
certificates

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakišios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money or-derį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Daug gyvesnė muzika ir vaizdai buvo iš latvių Rygos, bet ir slapinėjančių raudon-armiečių būriai didesni...

KUR LIETUVOS ATŽALYNAS SIUNCIAMAS

Po to reginiai buvo nukelti į Azijos ir Užkaukazio "republi-kas" — Kazachstaną su Taš-kento miestu, Samarkandą, Uz-bekiją, Tadžikiją, Bucharą, Armeniją ir Gruziją. Visur matai beviltinę skurdą, pri-mityviškiausią žmonių gyve-nimą, bet visur taip pat matai tų tautų tautelių atkaklų prisirišimą prie savo papročių, rė-do, kalbos ir tautybės, kas ir filme ypač pabrėžiama — ko-va už tautinį identitetą, nemeilė okupantams ir laisvės sva-jonė. Ypatingai pabrėžiami baisūs kontrastai Taškente ir Alma Atoje, kur valdžios cha-rakteriams išstatyti tikrai mies-tiški apartamentai ir patogumai, o truputį toliau pasibaisėtinos čia buvusių lūšnos su basais, pur-viniais, apdriskusiais vaikais, moterimis ir seniais, su asilais, vištomis ir paršeliais. Tokie vaizdai juo toliau į Azijos gilu-mą, juo patetiškesni.

Kas sovietų komunistinėje santvarkoje ypač charekterin-

SKAITYK "NAUJIENAS" — JOS TEIKIA GERIAUSIAS. TEISINGIAUSIAS ŽINIAS

Raginkite savo apylinke augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka di-didelių darbus. Pirma, jie padeda Jums pa-siekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda snkurti geresnę apylinkės ben-druomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nušimčius nuo mė-nesio pirmos.

6%
PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000, OR MORE,
2 YEAR MATURITY.

5%
UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS.

Taupymo Indėliai
Apraustu iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-4100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
in Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy, 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00

NAUJINIŲ raštinė atdara kasdien, aškyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Vis dar tebemaitina pažadais

Pačioje šio šimtmečio pradžioje Rusijoje socialistų eilėse įvyko svarbus tarpautinės reikšmės skilimas. Visi norėjo, kaip jie tada skelbė, pagerinti darbininkų gyvenimą. Siekė didesnės laisvės susirinkimams ir spaudai, kovojo už didesnę atlyginimą, trumpesnės darbo valandą ir sveikesnės darbo sąlygas. Tikslai jie nesutarė dėl būdų tam gerbūviui siekti.

Socialistai demokratams tvirtino, kad geresnio gyvenimo reikia siekti demokratinėmis priemonėmis. Pirmiausia reikia ne vien darbininkus, bet ir krašto gyventojus įtikinti, kad tas geresnis gyvenimas vienems, bus naudingas visiems. Jie tvirtino, kad tuos pačius darbininkus reikia auklėti, sudaryti sąlygas, kad jie galėtų mokytis ir stengtųsi pagerinti savo gyvenimą. Tuo tarpu kita socialistų grupė manė, kad demokratinis kelias labai lėtas; kad reikia imtis prievartos priemonių tam gyvenimui pagerinti. Šiai srovei vadovavo Leninas. Jis pradėjo organizuoti ištikimus savo tendencijai šalininkus pačioje socialistų partijoje, kad jie ruošytųsi valdžią grobti.

Nuomonių skirtumai persimetė į visą tarptautinį socialinį judėjimą. Socialistų partijos suskilo į demokratines ir prievartines. Pirmieji stengėsi gerinti darbininkų gyvenimą demokratiniais būdais ir demokratinėmis priemonėmis, o antrieji pradėjo organizuoti maištinkų grupes valdžiai grobti. Rusijoje Leninas pagrobė valdžią, kuri "vykdo socializmą". Lenino "socializmui siekti" metodai perstėti ir rusų okupuotą Lietuvon.

Socialistai demokratai paskutiniams 50 metų darbininkų gyvenimą žymiai daugiau pagerino, negu prievartą vartojantieji ir komunistais besivadinantieji Lenino šalininkai. Ne tik darbininkai, bet visi darbo žmonės geriau gyvena socialistų demokratų valdomuose kraštuose, negu komunistų užimtosios valstybės. Darbininkas daugiau uždirba Vokietijoje, Prancūzijoje, Anglijoje, Švedijoje ir Norvegijoje, negu komunistų pavergtoje Rusijoje, Ukrainoje, Gruzijoje, Gudijoje ar paskutiniams metais pavergtoje Lietuvoje. Demokratinuose kraštuose gyvenantieji ir dirbantieji darbininkai už uždirbtus pinigus gali daugiau nusipirkti, negu komunistų valdomuose kraštuose. Darbininkai laisvame pasaulyje yra geriau pavalgę ir švariau apsirengę, negu komunistų valdomose srityse.

Rusijos valdžią pagrobusi prievartininkai jau sau-

valiauja 50 metų, bet nepajėgė pagerinti pramonės, pastatyti reikalingų butų, pagaminti pakankamai maisto proletarams. Apie darbininkų ir visų darbo žmonių gyvenimo pagerinimą ir kalbos negali būti. Rusijoje visko trūksta... Tuo tarpu laisvame pasaulyje geriau gyvena ne vien darbininkai, bet visa žmonija. Socialistai demokratai darbininkams išsuderėjo didesnes algas, ilgesnes atostogas, sveikatos apdraudą, pensijas, tuo tarpu Rusiją valdantieji komunistai visą laiką darbininkus maitina pažadais.

Okupuotoje Lietuvoje jau prieš 30 metų jie įvedė "socializmą", o paskutiniams 25 metais "komunistinė statyba" eina visu smarkumu. Darbas eina lenktynėmis, organizuojamomis ne pačių darbininkų, bet komunistinės valdžios agentų, strateginiai išmėtyti darbininkų eilėse. Jeigu laisvame pasaulyje darbininkas daugiau dirba, tai jis gauna didesnę atlyginimą, tuo tarpu rusų okupuotoje "tarybinėje" Lietuvoje jis gauna tiksliai didesnius pažadus. Praeitų metų pradžioje Lietuvos darbininkams Kossyginas prižadėjo duoti daugiau mėsos, kaip jis prižadėjo tai padaryti ir rusams. Praeitais metais mėsos nebuvo, bet šiais metais Alytuje komunistai jau pradėjo statyti skerdyklą. Tuo klausimu atvežtoji Tiesa šitaip rašo:

"Dabar kombinatas (taip vadinama mėsos apdirbimo dirbtuvė) gyvena sudėtingą laikotarpį, — pasakoja direktorius A. Alekna. — Mėsos, riebalų, cehas dirba, o kiti cehai dar statomi. Mėsos — riebalų cehas taip pat plūsa ne visu pajėgumu. Per pamainą cecho konvejeriais perkeliama daugiau kaip keturi šimtai kiaulių ir mažiau kaip šimtas galvijų. Dirbant visu pajėgumu, per pamainą bus papiaunama apie 350 galvijų ir apie 700 kiaulių. Su pradėjusiu veikti cechu mus supažindino cecho inžinierius mechanikas Vytautas Grišmanauskas. — Tai bus vienas didžiausių kombinatų Pabaltijy, o mechanizavimu ir automatizavimu mes pralenksime visas iki šiol veikusias tokias įmones" (Tiesa, 1972 m. bal. 29 d., 1 psl.).

Per 8 darbo valandas vyrai paskerdžia 400 kiaulių, bet kai bus visas "mechanizuota" ir Alytuje bus pati didžiausioji įmonė visame Pabaltijyje, tai tada visiems bus pakankamai kiaulienos. Visa tai yra viltimi pagrįsta "komunistinė statyba". Sakysime, kad Tiesos korespondentas N. Petraškevičius rašo teisybę ir kad šiandien paskerdžia 400 kiaulių. Jeigu paskerstųjų mėsa eitų Alytaus miesto gyventojams, tai šeiminiškės galėtų tikėtis nusipirkti bent po pusę svaro šviežios kiaulienos. Bet kai žinome, kad ši skerdykla aptarnauja ne tik visą Alytaus rajoną, bet pirmon eilėn ji turi pagaminti kiaulieną Alytuje stovintiems sovietų kariuomenės pulkams, čekos batalijonams bei jų šeimoms, tai aiškiams mėsa pasirodys tikrai krautuvės languose. Svarą kitą galės gauti tik tie partijos bilietą turįs veiklus komunistas, bet kiti gyventojai tos kiaulienos kvapo nepaustys.

Demokratų valdomuose kraštuose darbininkas gali pirkti tiek kiaulienos, kiek jis pageidauja, tuo tarpu komunistai dar tebestato "cechus" kiaulėms skersti. Kai "cechas" bus pastatytas, tai su kiaulėmis gali atsitikti taip, kaip atsitiko su karpiais. Karpiai patys neatplaukė į krautuvę pastatytus vandens baseinus, o moterėlės karpį nusipirkti nebegali...

VISI LIETUVIAI BIZNIERIAI GARSINKITĖS NAUJINIŲSE

našlaičius vaikučius ir juos auklėjant, stengtis užauginti gerais lietuviais piliečiais.

Kaip kitose kolonijose, taip ir Detroito buvo renkamos aukos jos vadovaujamam reikalui ir organizuojami Lietuvių Moterų Globos Komitetai. Tais laikais Lietuvių Detroito jai besilankant buvo suorganizuotas. Pirminėje buvo išrinkta Vera Motuzienė, raštininku Kajeitonas Snolis ir izdininku, laikinai, Dr. J. Jonikaitis. Tas komitetas Detroito gyvavo keletą metų ir darydavo minėtos prieglaudos reikalus, būvius bei aukų rinkliavas; kiek tas Detroito skyrius pasiuntė aukų prieglaudai, nėra žinoma. Skyriaus raštininkui mirus, knygos dingo. Randu tik L. M. G. Komiteto Albumelyj — atskaitose, kad Detroito skyrius 1923 metais komitetui į Lietuvą pasiuntė 3246.60 ir 1924 metais 1438.00 litus. Ar vėliau tokios atskaitos buvosiuotinėjamos, man nėra žinoma.

1923 m. pabaigoje lankėsi Lietuvoje Detroito skyriaus pirmininkė V. Motuzienė su dukrele Mirga. Aplankiusios minėtas prieglaudas ir sugrįžusios į Ameriką pasakojo, kad ponios Slezevičienės įsteigtoje prieglaudoje vaikučiai aprenkti gražiai, pavalgydinti ir mokslinami ne tik skaityti, rašyti, bet ir rengiami aukštesnioms mokykloms. Jie mokomi įvairių amatų.

1941 m. į Ameriką atvyko Jadvyga Tubelienė, niekieno nekvičiama ir nenunatytas tikslais, greičiausiai norėdama pasisąlinti nuo užeinančio raudonojo tvano. Kaip moteriai, Detroito Lietuvių Moterų

Globos Komitetas ją priėmė ir Lietuvių salęj suruošė prakalbą. Ponia Tubelienė pasakė ilgą ir įdomią kalbą apie ateinančius lietuvius tautai ir valstybei pavojus. Jos kalbos pasiklausyti buvo prisirinkusi pilna salė žmonių. Kur ji važiuavo iš Detroito ir kokių tikslų, nežinau, bet skubėjo tą vakarą aplėisti Detroitą, todėl su ja neteko gilesnės pažinties padaryti.

B. Zygelis ir V. Natkevičius, Lietuvos Valsčių Liaudininkų partijos žmonės ir Lietuvos seimo atstovai, lankėsi Amerikoje ir Detroito 1922 m. Detroito pasitaikė buvoti Velykų laikų, todėl čia užsibuvo keletą dienų. Tąja proga suruošėm porą viešų pasimatymų su Detroito lietuviais. Jie buvo drąsūs, atviri vyrai, todėl ir aukų rinkimas sekė. O Zygelis dar rinko prenumeratą "Lietuvos Ūkininkui", kas jam irgi sekėsi. Su svečiais aplankėm Fordo fabriko ir kitas vietas. Taipgi pas lietuvius biznierių aukų surinkome virš 400.00 dol. Velykas praleidom mūsų pastogėj. Buvo linksmos Velykos, turint tokius svečius. Ponas Zygelis buvo vienos Joniško mokyklos mokytojas, pažino Joniško apylinkes ir žmones, dar man tais laikais atmenamus.

A. Žmuidzinavičius apsilankė 1923 m. Lietuvos Šaulių Sąjungai rinko aukas. Jam sekėsi gerai, labiausiai tuom, kad Čikagos dienraštis "Naujienos" jo misiją uoliai parėmė. Pas mus Detroito lankėsi birželio pabaigoje. Pasitaikė karšta diena, todėl rengtą jam T. M. D. 68 kuopos prakalbą atsilankė žmonių ne daugiausiai.

18 MĖNESIŲ VERGŲ DARBO STOVYKLOJ

Pasakoja iš Potmos kaceto gyvas grįžęs vokiečių įurinėkas

Sonntagpost savo š. m. balandžio 23 d. nr. straipsnyje "Prievartos darbas Potmoje prie Uralo" aprašo vieno vokiečių laivo virėjo Uve Arpo iš Liubeko pusantų metų pergyvenimus Sovietų Sąjungos konclageryje ir pietų rytus nuo Maskvos prie Uralo kalnų esančioje vietoje, vad. Potma.

"Prievartos darbai Rusijoje tebėra tokie pat sunkūs, kaip prieš 25 metus", pasakė Uve Arp gyvas grįžęs iš komunistinės katorgos. "Sargyba yra žmoniškė, bet gyvenimo sąlygos tebėra žudikiškos".

Uve Arpos vokiečių laivu "Anna Oldendorf" kaip virėjas 1970 metų rugpjūčio 16 dieną iš Liubeko uosto išplaukė ir rugsėjo 2 dieną atplaukė į Sovietų Sąjungos uostą prie Ledinio okeano — Archangelską. Laivui čia bestovint jo įgula surengė sau "partiją" ir įsilinksmius kai kas ėmė nuo laivo denio svaidyti kiaušinius ir krantinę, pataliant ir krantine vaikščiojusius sovietų sargybinius. Sovietai pradėjo tardymą, bet negalint rasti kaltininko, kurs tuos kiaušinius svaidė, sovietų prokuroras nusprendė, kad laivo virėjas, kurs nemokėjo kiaušinius laikyti po raktu, yra atsakingas ir už tai Archangelsko teismas vokiečių laivo virėją Uve Arpą nuteisė 18 mėnesių "pasunkintų prievartos darbų".

28 dienas kalinių traukinyje Po teismo Uve Arpas su transportu kitų nuteistųjų buvo išsiųstas į baidžiamąjį lagerį Potma prie Uralo kalnų. Apie 800 kilometrų kelionė truko 28 dienas.

Transporto metu į Potmos lagerį vienoje kalinių traukinio kabinoje buvo sukimšta po 12 iki 15 kalinių. Visą kelionę laiką jie galėjo tik tupėti ar gulėti. Vandens ir cėlo buvo karts nuo karto per geležies įpilama. Kadangi nebuvo jokio puodo nei kitokio indo, kaliniai turėjo vandens srovę saugojis pasigauti ir vergus tam, kas buvo neapsukrus. "Mes dažnai jautėme deginantį troškulį", sako Arpas.

Arpas buvo atgabentas į specialų svetimšaliams lagerį Lepelį vasariniu drabužiu apsirengęs. Čia jam davė kelnes ir jaką, vyžas ir batus. Lageryje buvo galima laisvai judėti. Aptvaras buvo dvigubas: dvi vielų tvoros, du mirties rėžiai, rūpestingai suarti ir suakėti nelyginant daržai pavasarį. Viršum visko kyšojo mediniai sargybū

bokštai, kuriuose buvo išstatyti kulkosvaidžiai.

28 kaliniai viename barake

"Mano barake buvo patalpinti 28 belaisviai. Bulgariai, rumunai, latviai, baltai, vienas amerikietis pabėgęs iš Vietnamo ir vienas hašišo smugleris iš arabų kraštų. Jautėmės kaip sardinės skardinėje dėžutėje".

Kaliniai buvo padalinti į kolektyvus ir darbų tvarka bei barakų tvarkymas buvo paliktas patiems kaliniams. Kaliniai buvo padalinti į kolektyvus.

Darbo norma ir izoliatorius

"Aš buvau priskirtas į šachmatų figūrų dirbtuvę", kalbėjo grįžęs Uve Arpas. Per ištisą 8 valandų darbo pamainą turėjau dirbti "bėgikų" ir "muzikų" figūras. Mano darbo norma buvo per 8 darbo valandas pagaminti 418 figūrų. Kas normos neįspildė gavo areštą, kurį rusai vadina "izoliatorium".

"Izoliatoriuje" turi per ištisą dieną būti iki vieno apatinio išsiūngęs, pasakoja Arpas toliau. "Žemoje celėje nėra nei kėdės nei lovos. Reikia gulėti ant šaltų kaip ledas grindų. Lygiai 10 valandą vakaro sargybiniams įmetama viršutinius drabužius. "Izoliatoriuje" uždaroma parastai iki dviejų savaičių. Po to nieko daugiau nebegalvoji tik kaip išpildyti normą... ir apie valgį.

Per dieną gaudavome po kilogramą duonos, kuri būdavo apgalvintai prastai iškepta ir ją buvo galima gniauzti kaip tikrą molį. Rytmečiais duoda pusę litro košės iš neįsaižytų avių, pietums dubenį sriubos, parastai kopustynės, ir vakarais vėl košės su aštuntadaliu sūdytos sildės".

Kaliniai dirba trimis pamainomis per ištisą parą. Pirmoji pamaina keliama 3:30 val. ryto, o vakarinė pamaina pradeda nuo 7:30 val. vak.

Piktžolių "sriuba" ir kombinacijos

"Prakombinavau viską, ko nebūtiniausiai būvau reikalingas. Pirmiausiai savo vasarinį kostiumą iš Vokietijos. Vienas sovietų karininkas iškeitė mano megstinį, už kurį man davė duonos. Radau vieną seržantą, kurs paėmė mano pusbačius. Už juos jis man davė krešėj bulvių.

"Vienas bulgaras, pats rusų baudžiamuose lageryuose praleidęs jau 24 metus, ramindavo Arpą kuomet badas darydavosi neapkeliamas: "Žiūrėk, Kum-peli", sakydavo jis truputį mo-

kėdamas vokiškai, "tu tik žiūrėk ir pamatysi, ką tik žmonės čia nevalgo kai atsiranda pirmoji žalėsa".

Kaliniai pavasario sulaukę skina žolės, liutadančius visokių barakų tarpuose augančių piktžolių lapus. Tas žalėsas nuplauna, pasūdo ir sukąpoja. Pasukę žolės dideliame katile ant atviros ugnies išverdamos. Kiekvienas kalinys atiduoda savo duonos davinį. Duona supiaus-toma gabalėliais ir suberiama į tą sriubą. Buvo galima valgyti, sako Arpas šiandien. "Priešingai, negaunant jokių vitaminų, būtume visi po šuns nuėję".

Plėšikiški mūitai

Po daugelio mėnesių Arpas sulaukė iš Vokietijos per Raudonąjį Kryžių pirmą siuntinį. Tai buvo vieno kilogramo (dviejų svarų) paketėlis. Penkios dėžutės tiparių, svaras kavos ir trys rašomosios "plunksnos", kas tik ko mainams su sargybinais. Bet už tą siuntinį reikėjo sumokėti 22 vokiškas markes mui-to ir Arpas neturėjo iš ko mo-kėti.

Sekantis, didesnis siuntinys, buvo Arpui parodytas, bet neįduotas. Rusai už jį reikalavo 90 vokiškų markių mui-to už kartoną keksų, svarą kavos, šešias dėžutes tiparių, vieną rikomąją pypkę, du pokelius tabako, vieną benzininį žibutuvėlį, penkis titnago akmenėlius įskelimui ir vieną rašomąją plunksną...

Lagerio vadovybė išlaikė siuntinį keturias savaites užrakintą kol Vokietijos ambasada parūpino pinigų mui-tui sumokėti.

Antradieniais ir penktadieniais buvo lageryje "daktaro diena". Dvi senyvos moterys rusų Raudonosios armijos majoro uniformos patikrindavo belaisvius. Arpas sirgo gripu, bet jis buvo pasiūstas atgal su pastaba: "Vokietis? Vokietis netserga. Davai į darbą"...

Viršnorminės pamainos nevalgūs

Kaliniai belaisviai dažnai turėdavo dirbti virš normos pamainas. Po aštuoniolika valandų iš eilės. Už tai nebuvo nieko mokama ir nieko valgyti nebuvo duodama. Tvarokos nuostatas skelbė, kad darbovietėje valgyti negalima. Tos ekstra darbo pamainos buvo skiriamos įvairiems tikslams — šiaurės Vietnamui, šiaurės Korėjai, Egiptui, Indijai, Jemenui ir Kubai...

Uve Arpas per visą šį laiką turėjo tik vieną šventadienį, kai buvo leistas atvykti į vokiečių ambasadą Maskvoje savo reikalui išaiškinti. Jis buvo atgabentas į Maskvos centrinį kalėjimą, kur pirmą kartą (Nukelta į 5 psl.)

FELIKSAS MOTUZAS

DARBAI IR ŽMONĖS

5

Kaip kituose lietuviškuose reikaluose, taip ir šiame kun. Čizauskas prie mūsų rengiamo Lietuvos Operos artistams koncerto neprisidėjo. Rytą, sekmadienio, vakarą jis suruošė artistams koncertą savo pobūžnytiname rūsyje. Artistai dėl vietos neprotestavo. Ypač Leskevičius, atvirai pasisakydamas: "Mes atvykome Amerikos lietuvius palinksinti ir parsivežti po šimtelį dolerių. Jūs žinote, kad mes Lietuvoje naujakuriai, mums pradėti gyventi labai reikalingi pinigai.

Pirmadienį palydėjomė važiuojančius į Klevelandą. P. Byra jau buvo išmokęs angliškai atsiseikinti. Pasakė: "Goodby, and for ever". Nesuklydo.

Doma Slezevičienė Lietuvių Moterų Globos Komiteto reikalais lankėsi Amerikoje 1922 metais. Jos atstovaujamas komitetas jau tais laikais Lietuvoje turėjo bent tris vaikučius — našlaičius prieglaudas, būtent: Kaune, Gelgaudiškyje ir Vaitikiškių dvare. Detroito ponis Slezevičienė buvo laukiama. Jai pasitikti buvo suruoštos viešos paskaitos Lietuvių salėj. Ji buvo-dama Detroito keletą dienų, lankė Amerikos ir lietuvių įstaigas bei lietuvių biznierių. Jos vizito proga Dr. J. Jonikaitis ir kiti simpatizuojantys veikėjai — veikėjos daug pasitarnavo ponios Slezevičienės gražiam darbiui, šelpiant karo produktą —

našlaičius vaikučius ir juos auklėjant, stengtis užauginti gerais lietuviais piliečiais.

Kaip kitose kolonijose, taip ir Detroito buvo renkamos aukos jos vadovaujamam reikalui ir organizuojami Lietuvių Moterų Globos Komitetai. Tais laikais Lietuvių Detroito jai besilankant buvo suorganizuotas. Pirminėje buvo išrinkta Vera Motuzienė, raštininku Kajeitonas Snolis ir izdininku, laikinai, Dr. J. Jonikaitis. Tas komitetas Detroito gyvavo keletą metų ir darydavo minėtos prieglaudos reikalus, būvius bei aukų rinkliavas; kiek tas Detroito skyrius pasiuntė aukų prieglaudai, nėra žinoma. Skyriaus raštininkui mirus, knygos dingo. Randu tik L. M. G. Komiteto Albumelyj — atskaitose, kad Detroito skyrius 1923 metais komitetui į Lietuvą pasiuntė 3246.60 ir 1924 metais 1438.00 litus. Ar vėliau tokios atskaitos buvosiuotinėjamos, man nėra žinoma.

1923 m. pabaigoje lankėsi Lietuvoje Detroito skyriaus pirmininkė V. Motuzienė su dukrele Mirga. Aplankiusios minėtas prieglaudas ir sugrįžusios į Ameriką pasakojo, kad ponios Slezevičienės įsteigtoje prieglaudoje vaikučiai aprenkti gražiai, pavalgydinti ir mokslinami ne tik skaityti, rašyti, bet ir rengiami aukštesnioms mokykloms. Jie mokomi įvairių amatų.

1941 m. į Ameriką atvyko Jadvyga Tubelienė, niekieno nekvičiama ir nenunatytas tikslais, greičiausiai norėdama pasisąlinti nuo užeinančio raudonojo tvano. Kaip moteriai, Detroito Lietuvių Moterų

Globos Komitetas ją priėmė ir Lietuvių salęj suruošė prakalbą. Ponia Tubelienė pasakė ilgą ir įdomią kalbą apie ateinančius lietuvius tautai ir valstybei pavojus. Jos kalbos pasiklausyti buvo prisirinkusi pilna salė žmonių. Kur ji važiuavo iš Detroito ir kokių tikslų, nežinau, bet skubėjo tą vakarą aplėisti Detroitą, todėl su ja neteko gilesnės pažinties padaryti.

B. Zygelis ir V. Natkevičius, Lietuvos Valsčių Liaudininkų partijos žmonės ir Lietuvos seimo atstovai, lankėsi Amerikoje ir Detroito 1922 m. Detroito pasitaikė buvoti Velykų laikų, todėl čia užsibuvo keletą dienų. Tąja proga suruošėm porą viešų pasimatymų su Detroito lietuviais. Jie buvo drąsūs, atviri vyrai, todėl ir aukų rinkimas sekė. O Zygelis dar rinko prenumeratą "Lietuvos Ūkininkui", kas jam irgi sekėsi. Su svečiais aplankėm Fordo fabriko ir kitas vietas. Taipgi pas lietuvius biznierių aukų surinkome virš 400.00 dol. Velykas praleidom mūsų pastogėj. Buvo linksmos Velykos, turint tokius svečius. Ponas Zygelis buvo vienos Joniško mokyklos mokytojas, pažino Joniško apylinkes ir žmones, dar man tais laikais atmenamus.

A. Žmuidzinavičius apsilankė 1923 m. Lietuvos Šaulių Sąjungai rinko aukas. Jam sekėsi gerai, labiausiai tuom, kad Čikagos dienraštis "Naujienos" jo misiją uoliai parėmė. Pas mus Detroito lankėsi birželio pabaigoje. Pasitaikė karšta diena, todėl rengtą jam T. M. D. 68 kuopos prakalbą atsilankė žmonių ne daugiausiai.

Aukų surinkta tą dieną salėj, regis tik \$68.00, bet paskui pas savo prietelius gavome aukų. Už mūsų nuopelnus Žmuidzinavičius K. Snolį ir F. Motuzą apdovanojo šaulių ženkleliais ir įskaitė į šaulius.

Po šio viešo mūsų priėmimo A. Žmuidzinavičius pasiūlė savo žinion kun. Ig. Boreišis. Jiedu surinko šauliams nemažai aukų.

J. Makauskas, besirengdamas didesniems Lietuvos seimo rinkimams, 1925 m. lankėsi Amerikoje. Jis mums pranašavo, kad 1926 m. liaudininkai laimės seimo rinkimus, ir prašė iš mūsų finansinės paramos. Nežinau kokias pasekmes jis turėjo visoje Amerikoje. Detroito mes parėmėm nežymiai. Jo vizitas pas mus taipgi pasitaikė vidurvasarį, bet pono Makausko pranašavimai išsipildė. Liaudininkai rinkimus laimėjo.

Babravičius Juozas, operos artistas, lankėsi Amerikoje 1925 m. ir visose didesnėse lietuvių kolonijose koncertavo. Detroito jo koncertą suruošėm Lietuvių salėje, koncertas nusisekė labai gerai. Publikos prisirinko pilna salė, o dainininkas Babravičius mus visus nustebino savo gražiu ir turtingu balsu. Visi gėrėjomės pasididžiudami, kad pirmą lietuvių artistą girdėjom dainuojant. Dainininkas irgi neįkykštėjo dainų, publikai karštai plojant, kartojo "Tosca" "Tykiai Nemunėlis teka" ir pora kitų dainų.

Prof. M. Biržiška, Vilniaus ir "Mūsų Vilniaus" žurnalo reikalais lankėsi Ameri-

koje 1931 m., taipgi ir Detroito. Jis čia buvo laukiamas. Vos atvykus jam į New Yorką, Detroito vaistininkas Juozas Smailis pasiūlė jį pagalbą. Jis sako: "Tavo žmonai per dažnai tenka Lietuvos svečius priimti. Siuosyk parašyk prof. M. Biržiškai ir New Yorką laiška, kad jei profesorius sutiks, į Detroitą atvykęs galės pas mus gyventi, kiek jis čia buvos".

Taip ir parašiau Biržiškai laišką. Pasiūlymą profesorius priėmė ir dar pasakė, kad jam šeimoj daug smagiau gyventi, kaip višbuty. Jis Detroito išbuvo beveik visą savaitę. Komitetas Biržiškai iš Vilniaus priimti su jo gerbėjais buvo sudarytas iš sandaričio, Šv. Antano par. klebono Ig. Boreišio ir tos parapijos veikėjų. Jam atvykus į Detroitą vidury savaitės, sutarėm sutikti pobūvį rengti penktadienio vakare Lietuvių salėj, o platių Biržiškos pranešimą — prakalbą šeštadienio vakare ten pat. Mat sekmadienį salė buvo užimta. Penktadienio vakare priėmimo vakarienėj dalyvavo gal j pusantro šimto svečių. Vakaro vedėju buvome pasikvietę adv. J. P. Uvika. Visas vakaras praleistas kolbomis bei sveikinimais.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite
Dienraštį
"NAUJIENA"

DR. ANNA BALIUNAS

AKIU, AUSU, NOSIES
IR GERKLES LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonas: P 3-2229
Rezid. telefonas: W 5-0762
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building), Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepiu, skambinti 374-8012

Telef.: P 3-2229

DR. S. BIEZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas diena po pietų 1-3; vak. 7-8
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmadi. ofisai uždaryti.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: R 6-1778

DR. C. K. BOBELIS

IR

DR. B. B. SEITON

INKSTŲ IR ŠLAPIMŲ TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
840 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisai: H 6-0649
Rezid.: 388-2232
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadi. 1-7 val.
antradi. penktadieniais nuo 1-5, treč.
ir šeštadi. tikrai susitarus.

Rez.: GI 8-0872

DR. W. EISIN-EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepiu, skambinti MI 3-0001.

DR. NINA KRAUCEL-KRAUCELIUNAITĖ

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. KEDZIE AVE.
Telef. WA 5-2670.
Neatsiliepiu — skambinti
471-0225.
Valandos pagal susitarimą.

Ofiso telefonas: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MIESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadien., antradien., ket-
virtadien. ir penktadieniais nuo 8 iki
7 val. popiet. Ketvirtadien. ir šeštadi-
eniais nuo 9 iki 11 val. ryto tik
susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2818 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko kontaktinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradien. nuo 1-4 po pietų,
ketvirtadien. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880
Naujas rez. telefonas: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisai: 2750 West 71st St.
Tel.: 925-6296

Valandos: 2-8 val. vak. Penktadien.
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sėkmadieniais ir trečiadieniais
uždaryta.

Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradien., trečiad.
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadi-
eniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonas: H 6-0649
Rezid. telefonas: G 8-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Del
valandos skambinti telef. HE 4-2123.
Jei neatsiliepiu, tai telef. GI 8-6195.

P. SILEIKIS, D. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatų - Protezų, Med. Bap.
dėž. Speciali pagalba kolom.
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8 Šeštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: P 3-2229

Kun. Urbaicio netaktas prie kapo

Reikia stebėtis saleziecio kun. Urbaicio issokiu sv. Kazimiero kapinėse. Po to, kai Chicagos lietuviai masiniu dalyvavimu koplyčioje, bažnyčioje ir kapinėse gražiai pareiškė pagarbą ir tuo pačiu padėką mirusiam kun. B. Sugintui, o vyskui V. Brizgiui atkalbėjus baigiamąsias laidojimo maldas, kun. A. Zakaraskui ir p. A. Gulbinskui pareiškusiems padėkos žodį, kun. Urbaitis šoko prie mikrofono ir ėmė teisintis ir pulti spaudą. Ir kažin ką jis dar būtų prikaltėjęs, jei p. A. Gulbinskas nebūt atėmęs mikrofono, laidojimo dalyviai nebūt pradėję bruzdėti ir šaukti: "Čia ne vieta tokioms kalboms!", ir jei jie nebūt pradėję giedoti Lietuvos himną. Kun. Urbaicio "atsiskaitymas" prie kun. B. Suginto kapo buvo nutrauktas. Tikrai, toks jo netaktas sujaukė laidojimo rimtį. Užuot velioniui padėkoti už surinkimą trijų dešimtų tūkstančių dolerių saleziečių labui, jis parinko tokį laiką ir tokią vietą teisinti saleziečius ir pulti spaudą.

Kokia ironija ir koks nedėkingumas! Kai kun. Sugintas suseno ir pavargo, ir buvo reikalingas labdaringos rankos, tai kun. Urbaitis juo nesidomėjo ir nesirūpino saleziečių geradarių kur nors priglauti ir pasirūpinti, kad jis būtų pavalgęs ir žiemą šiltai apsirengęs. Tuo tarpu jam mirus, rado reikalo

net su velionio giminėmis bažnyčioje kuo arčiausiai karsto atsisėsti, neva, tuo pademonstruoti mirusiam padėką ir jo giminėms užuojautą.

Neseniai teko nugirsti, kad jis jau pasiskelbė būsis kun. Suginto pavaduotojas. Bet gi, Amerikos lietuviai turėtų būti apdairūs. Atsimenant tai, kas jau anksčiau spaudoje buvo rašyta, reikia turėti galvoje, kad saleziečių kun. Urbaitis jau veikė dvejį metus, kai plūdurioja po visą Ameriką. Bet iki šiam laikui jokios surinktų aukų apyskaitos, nei aukotojų sąrašo nėra paskelbęs. Kiek jis aukų yra surinkęs ir kur jis jas padėjo. Kunigai aukoms rinkti turi turėti iš savo vyskupo rekomendacijas ir įgaliojimus, o vienuoliui — iš vyriausio savo viršininko, o taip pat, ir tos vietos vyskupo, kur aukos yra renkamos. Tokių įgaliojimų ir rekomendacijų kun. Urbaitis neturi, o tikriausiai jų neturi nei iš Chicagos, nei iš kitų vyskupijų vyskupų, nei leidimo, nei rekomendacijų.

Žinoma, nestebėtina, kad prieš tokius ir panašius aukų rinkėjus spaudoje buvo pasisakyta labai neigiamai. O be to, sklinda gandai, kad kun. Urbaitis nė nemano grįžti vienuolyną. Labai jau ilgas laikas vienuoliui gyventi užsienyje privačiai, o ne vienuolyne.

Korespondentas

GRADINSKAS
PATI NAUJOJI
SPALVOTA TV
LENGVIAUSIAI
NUSTATOMA
2512 W. 4th ST. — FR 6-1998
LIETUVI, EIK PAS LIETUVI!

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Laidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. SERENAS
2047 W. 67th Pl. W 5-8063

MOVING
Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FR 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIJO SEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA.
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmo
dienio iki penktadienio 11-12
val. ryto. — Šeštadienį ir sek-
madienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.
Tel.: H 6-0649
7139 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

POEZIJOS VEIKALAI
Poezija — kaip pavasaris, kuris pradėjo pro tirpstantį sniegą liepa
įsijūnyti išskleisti mažutį, deimantų spindulį žiedą, apkauso medžių šakas
žirniais, kaip konfetėmis ir pamau įveda į gamtos vardu ir garų ste-
okius. Dramatiškai besikeičiančiuose gamtos scenovardžiuose svaioja
juokauja ir verkia poetai, pajėgiami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių
gelmes.

Naujiene yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:
1. J. Augustaitis — Vaiciūnė, ZVAIGŽDŲ NAKTYS. Didelio for-
mato, 128 psl. Kaina \$1.
2. Jurgis Baltrušaitis, ŽEMĖS PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos.
Kišeninio formato, 157 psl. \$2.00.
3. Butkus Juozas, EILERASČIAI IR RAŠTAI. 155 psl. \$1.50.
4. Vincas Jonikas, LYDEJAU VIEŠNIA VETROJE. Elių rinktinė, 169
psl. Kaina \$3.00.
5. Kleopas Jurgelionis, GLUDI — LIUDI. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00.
6. Anatolijus Kairys, AUKSINE SEJA. Eilėraščiai, 88 psl. \$2.00.
7. Nadas Rastenis, TRIJU ROZIŲ SVENTĖ. Eliuotų pasakojimai apie
išvietintus lietuvaites senovės laikais; su autoriaus iliustracijomis. \$5.00.
8. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKSCIAI, Antano Baranauko
"Anyksciu Silelių", vertimas, 42 psl. \$2.00.
9. Balys Rukša, UGNIES PARDAVEJAS. Eilės, 95 psl. \$1.00.
10. Stasys Santvaras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 167 psl. \$3.00.
11. Stasys Santvaras, AUKOS TAURE, 6-ji lyrikos knyga, 152 psl. \$2.50.
12. Petras Sagaitis, SAULELEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eliuotų kūrinių
rinktinė, 92 psl. \$1.00.
13. Petras Sagaitis, PLAUK, MANO LAIVĖL. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
14. Eugenijus Gruodis, AGUONIS IR SMELIS. Eilės, 70 psl. \$1.00.
15. Elena Tumienė, KARALIAI IR SVENTIEJI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
16. Alfonsas Tyruolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
17. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai.
18 psl. \$1.00.
18. Adomas Jasas, BOK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsilankyti į Naujien-
raštinę arba užsakyti paštu, pridėdami čekį ar pinigų orderį.

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

je. 1943 m. parašė prof. Jurgu-
čiui diplominį darbą iš ekonomi-
kos.

Būdamas Lietukio direktoriu-
mi Vilniuje sunkiais vokiečių
okupacijos laikais, valdydamas
keletą sandėlių ekonominių gė-
rybių, mokėjo parinkti ištikimus
patriotus sandėlių viršininkais
ir labai daug kam padėjo, ypatingai
tarnautojams. Be to, sugė-
bėdavo surinkti stambias lėšas
paremti Vyriausiąjį Lietuvos iš-
laisvinimo Komitetą Vilniaus
skyrių ir lietuvių karių dalinius.
Tą jis darė rizikuodamas prieš
vokiečių okupantus savo laisvę
ir net gyvybę.

Artėjant antrajai bolševikų
okupacijai 1944 m., kaip šimtai
kitų lietuvių, pasitraukė į Vo-
kietiją ir gyveno su šeima In-
golštado stovykloje.

1949 m. atvyko į JAV Chica-
gon. Pradžioje dirbo sunkų fizi-
inį darbą, vėliau perėjo į nuosa-
vą biznį, kur dirbo iki pat mirties.
Lietuvoje priklausė Šaulių
Sąjungai, tautininkams, o Chi-
cagoje lietuvių prekybininkų or-
ganizacijai. Mirė sunkios vežio
ligos išskamuotas, palikdamas
žmoną ir du išmoksčius sūnus.
Kas velioni pažinojo, visada jį
prisimins tik iš gerosios pusės.
Jonas Talalas

JAV YRA 350,000 BAŽNYČIŲ

Pirmadienį, balandžio 24 d.
per televizijos 2 kanalą, specia-
lioje architektūros programoje
parodė JAV bažnyčias: gotiką,
baroką, romaninę bei bizantinę
architektūros stilius. Buvo ir
labai puošnios gotikos bei baro-
ko bažnyčių parodyta, taip pat ir
visokio mišinio bei naujo, mo-
dernaus stiliaus bažnyčių. Bū-
dinga, kad iš 350,000 bažnyčių
skaičiaus, daugelis jų jau nenau-
dojamos todėl, kad rajonų gy-
ventojai keičiasi, mažėjo para-
piečių skaičius ir pan.

Kai kurios ir labai gražios
architektūros bažnyčios paver-
tos ofisais, gazo stotimis, krau-
tuvėmis ir t. t. M. S.

Kalėjimas ilgaplaukiamis

Filipinuose valdžia išleido po-
tvarkį, kad vyrai, kurie nešios
ilgus plaukus, bus baudžiami ka-
lėjimu. Manoma, jog tie, kurie
apsiželdina barzdom ir ilgais
plaukais, yra narkotikų vartoto-
jai arba apsilėdėliai.

BARZDŲ KULTAS

Pirmykštėms ir senovės tau-
toms barzda reiškė vyriškumą,
pajėgumą ir laisvumą. Visos ano-
meto tautos, išskyrus egiptie-
čius, asirčius ir filistinus, dė-
davo barzdas.

Barzdos netekti reiškė nelai-
sę ir negarbę.

Kam gi neaugdavo, tas steng-
davosi dirbtine apsiurpinti.

Prancūzų didžiosios revoliuci-
jos laikais pilna barzda reiškė
žmogaus demokratinį nusiteiki-
mą.

• Rašytinis karpytinis, —
šimtalapis vienasiebis. (Rūta)

• Rudenį gimęs, vasarą augęs.
(Ruglia)

18 MENESIŲ...

(Atkelta iš 4 psl.)

gavo išsimaudyti po "dušu" ir
išmiegoti šviežiai paklotoje lo-
voje ir jam į celę rusai atnešė
valgyti didelį luitą mėsos, daržo-
vių, bulvių ir puodelį pieno".
Bet, po pasikalbėjimo su Vokie-
tijos konsulu vakare jo diržas
vėl buvo paveržtas: bedavė avi-
žų košės, juodos duonos ir sū-
rios silkės gabalėlių.

Slaptoji policija pagaliau paleido

Antra negailestinga žiema su
šalčiais jau baigėsi ir Arpas ne-
kantriai diena po dienos, valan-
da po valandos laukė išlaisvini-
mo dienos, kurios pagaliau su-
laukė KGB karininkas sunkvei-
žinyje jį atgabeno į Maskvos
aerodromą ir skridimas į laisvę
pradėjo.

"Dabar žinau, kas reiškia gy-
venti!" sako Arpas sugrįžęs į
Liubeką, bet sakosi mintimis
dažnai grįžtas į Potmos lagerį,
kur kiti nelaimingieji tebesėdi.
Ypač jis negalys užmiršti vie-
no kalinio Gerardo Naujoko,
buvusio karo belaisvio, kurio tė-
vai tebegyvena Flensburgo ap-
skrityje, Šlesvige. Naujokas
1945 metais buvęs Hitlerio jau-
niausiasis kareivis, įvilktas į uni-
formą tebebūdamas 16 metų am-
žiaus ir pasiūstas Karaliaučiaus
ginti. Naujokas buvęs pabėgęs
iš nelaisvės ir vėl pagautas da-
bar keliniai dešimtis metų yra
mėtomas iš vieno į kitą sovietų
sunkiųjų ir baudžiamųjų darbų
lagerį... J. Pr.

• Raudonas gaidys po žemė-
mis gieda. (Burokas)

• Vienakojė moteriškė šimtą
rubių nešioja. (Kopistas)

Susirinkimų ir pranešimų PRANEŠIMAI

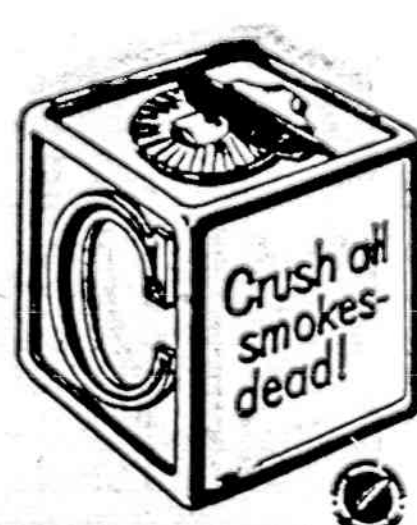
— Lietuvių Moterų Piliiečių Lygos
susirinkimas turėtų vykti sekmadi-
nį — gegužio 7 dieną Lietuvių Audi-
torijoje. Kadangi tą dieną yra Mo-
tinų diena, tai susirinkimas nevyks,
bet bus tik skandis pietūs dėl visu-
motinių, kurios yra kviečiamos
atsilankyti. Pradžią 1 val. popiet.
E. M. McNamee

— Chicagoje Lietuvių "Kestudžio"
Pašalpos klubo mėnesinis narių susi-
rinkimas vyks sekmadienį, gegužės
mėn. 7 d. 1 val. p. p. Hollywood ve-
stainėje, 2417 West 43rd St. Neuzi-
mokejusi nario mokesčio prašomi
užsimokėti, jei nenori būti suspen-
duoti ir išbraukti iš narių sąrašo.
Valdyba

— Lietuvių Filatelistų Draugijos
"Lietuva" š. m. gegužės mėn. 6 d. 6
val. vak. Jaunimo Centre, kamb. 104,
vyks trumpas informacinis narių pa-
sitartinimas, o po to bus prarastos vie-
šos ir korespondencinės Lietuvos pa-
što ženklų varžytynės. Kvietiami na-
riai ir svečiai gausiai dalyvauti.
Valdyba

— Illinoiso Lietuvių Prekybos Rū-
mų sekantis susirinkimas vyks tre-
čiadienį, gegužės 10 d. 8 val. vakaro
Darius-Greno posto saleje, 4416 S.
Western Ave. Delta Air Lines pilo-
tas Bob Lussow padarys pranešimą
apie modernią aviaciją. I. L. P. R.
reiškia savo pasididžiavimą, kad Chi-
cago mero istaiga atrinko William
J. Karevių Chicago Miesto Garbės
Saulės nariu. Vieton atstatydinusio
direktoriaus John Petrulio išrinktas
Vincas Semaška.

— Utenos Apskrities klubo mėne-
sinis susirinkimas vyks antradienį,
gegužės 9 dieną 7:00 val. vak. Hol-
lywood saleje, 2417 W. 43rd St. Visi
nariai prašomi atsilankyti — turime
daug visokių reikalų. Valdyba

SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYTI "NAUJIENAS"

GELININKAS (PUTRAMENTAS)

Linksmumo arba liūdesio valandom
gražiausios gėlės ir vainikai ant-
pių papuošimui ir sezoninės
kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

GUŽAUSKŲ

GELĖS VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonas: PR 8-0833 ir PR 8-0434

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: G 6-245-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: T 0-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriat
MAZEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŽNOMAS VIETA
R 6-8606 R 6-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ISTAIGA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:

DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE

Tel.: YArds 7-1741-1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas: LAfayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicagoje
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijų
AMBULANCE
PATARNAVI
MAS CIENA
IR NAKTI
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIEŠTO
DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: Olympe 2-1003

PETRAS BIELIUNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YAras 7-1134-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET R 6-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228
649 EAST 162nd ST. Phone Commodore 4-2228
South Holland, Illinois

CICERO

Gyventojų protesto žygis prieš greitkelio statymą

Cicero gyventojai ruošiasi masiniai protestuoti prieš Chicago miesto galvų kėsą statyti dar vieną automobilinis greitkelį skersai miestą — Cross-town Expressway.

Susidariusi organizacija, Anti-Crosstown Coalition ruošia masinį protesto parą rinkimui, kurs įvyks sekmadienį, gegužės 21 d. Parai reikalingi parodyti Chicago miesto valdybai gyventojų valią, kadangi pats miesto meras Richard Daley yra pasakęs, kad greitkelio statymas ar nestatymas priklausys nuo pačių gyventojų valios.

Argumentų prieš tokio greitkelio statymą eilėje sužymėti tokie, kaip kad greitkelio ruožas bus nugriauta ir panaikinta daug namų ir bižių, dėlto sumažės mokesčių mokėtojų ir likusieji turės aukštesnius mokesčius mokėti; daug Cicero gyventojų bus priversti išsikelti, o Cicero nebesant vietos gaus keltis kur kitur; Cicero neteks 9 bažnyčių ir 613 rezidencinių vienetų (namų).

Senoji karta ligų pripausta, bet laikosi, kencia, nepasiduoda: K. Sriubienė, M. Švedienė, Mikolaitienė ir kitos. Iš vyrų taipgi yra paliegiusi: V. Arlauskas, F. Kisielius, K. Nazinkas, P. Zubkus, F. Vitkus — visi su brendę bet nepasiduoda. Tad mes sveikieji sakome: Nepasiduokite! būkite vyrais, išaus skaisči vasarėlę, prasidės piknikai, išvažiuos, o tai bus kaip ir buvę.

Svarbus susirinkimas

Lietuvių Namų Savininkų draugijos nariai vyrai ir moterys — mėnesinis susirinkimas jau šį antradienį, gegužės 9 d. 7:30 val. vak. 1500 So. 49th Ave. Visi-visos būkite savo pareigose, atsivėskite ir daugiau žmonių. Visus vietos gyventojus paliečia greitkelio pravedi-

Paveiksle matoma pilno plokštelė buvo palikta mėnulyje, kaip paminklas Apollo 16 keliu. Plokštelė yra prisegta prie nusileidimo laivo kojos.

mas. Plinta įvairių paskali ir gana šiuropų, tad šiame susirinkime apie tai išgirsite naujaušiu pranešimų. Po susirinkimo — kavutė. D.

VIETNAMO KARO PADARINIAI

Scientific American gegužės mėnesio laidoje apskaičiuoja, kad Indokinija, kraštas nedaug didesnis už Texas, turi jau 26 milijonus kraterių, padarytų bombomis tarp 1965 ir 1971 metų. Kitais žodžiais į tą teritoriją yra numesta 13 milijonų tonų sprogstamos medžiagos, kas yra lygu 450 Hirošimos bomboms...

Kiekvienam žemės akru ten atitenka po 142 svarus sprogmenų arba po 584 svarus kiekvieno gyventojui galvai.

Bombomis sujaugta 3.4 milijonai kubinių jardų žemės, beveik po 1,000 kubinių jardų per minutę.

Iš 26 milijonų svarų apie 21 milijonas svarų sprogmenų išsprogdinta Pietiniame Vietna-

me, 1 bilijonas šiauriniame ir 2.6 bilijonai svarų pietiniame Laose.

Nuotoliai padaryti ekologijai (aplinkai) būsią jaudinami šimtmečiai.

LIETUVIO BATŲ TAIŠYMO DIRBTUVĖ

4612 So. Paulina St. (Town of Lake)

Dirba 6 dienas savaitėje. Pirm. ir ketvirt. nuo 9 ryto iki 8 val. vak. Kitais dienomis nuo 9 ryto iki 8 val. vak. Atvežus iš toliau, gaus nuolaidą. Darbas garantuotas.

STASYS ŠAKINIS

TEL.: YArds 7-9107

Lietuvių spaustuvė COMMUNITY INSTANT PRINTERS

Greitai, gražiai ir pigiai spausdina viską. Skambinkite ir sužinosite mūsų prieinamas kainas tel. (312) 778-1970

2951 W. 63 St. — Chicago, Ill. 60629. KRUMPLIS IR STULPINAS

SIUNTINIAI I LIETUVĄ ir kitus kraštus

P. NEDZINKAS, 4065 Archer Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sažiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.

3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill. TEL. — 776-5888

Anicetas Garbaciauskas, sav.

HOME INSURANCE

Call: Frank Zapolis 3208 1/2 W. 95th St. GA 4-8654

1st Farm Fire and Casualty Company

TERRA

Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.

3237 WEST 63rd ST., CHICAGO

Telef. 434-4660

M. A. ŠIMKUS

Real Estate, Notary Public

INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood. Tel. 254-7450

Beto daromai ir lūdimai vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS

Pardavimas ir Taisyimas

2646 WEST 69th STREET

TEL.: REPUBLIC 7-1941

A. & L. INSURANCE & REALTY

A. LAURAITIS

INCOME TAX

4645 So. ASHLAND AVE.

LA 3-4775

(Currency Exchange (staigų))

Pigūs automobilų draudimai.

"NAUJENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČULIS

HELP WANTED — FEMALE

Darbininkų Reikia

"HOUSEWIVES"

EARN EXTRA MONEY \$\$\$

Part Time Work in YOUR AREA

NEED

SECRETARIES

Statistical and General

TYPISTS — COMPTOMETER

OPERATORS

KEY PUNCH OPERATORS

No Age Limit

(Our facilities are available if you wish to brush up your skills).

CALL NOW

CE 6-5678

Amer-Cal Office Services, Inc.

SECRETARY

\$130 A WEEK

IBM Typewriter, some Dictaphone

and other varied duties.

SEA RICH CORP.

2512 So. DAMEN AVE.

Phone 847-6833

HELP WANTED — MALE

Darbininkų Reikia

GENERAL FACTORY TRAINEE

with possibility of advancement to

foreman. 25 to 35 years of age.

Permanent position, good working

conditions and many Company

benefits.

Must speak English. Apply in person

ABLE ELECTRO — POLISHING

2904 W. 26th STREET

BUSINESS CHANCES

Biznio Progos

BRIGHTON PARK —

Vicinity 43rd & Rockwell.

Selling Tailor & Cleaners store, pres-

sing machine and all equipment

including building.

5 1/2 rooms in rear.

BY OWNER.

CALL LA 3-1310.

TRUMP AI

— Marijos Aukšt. mokyklos

mokinių atrinkti piešiniai, dau-

giausia gėlės, bus išstatyti Bal-

zeko Lietuvių kultūros muzie-

juje gegužės 7 d. 2 val. Parodo-

je dalyvauja Sylvia Alenskaitė,

Aušra Baronaitytė, Kazytė Braz-

džionytė, Rasa Degutytė, Rita

Jackevičiūtė, Rūta Jakovickaitė,

Virginija Jarašiūtė, Joana Mar-

tininkaitė, Rita Matukaitė, Ramu-

nė Miglinaitė, Birutė Povilaitė,

Dorothy Supytė, Daiva Valai-

tytė, Lucille Vėsotaitė ir ki-

aos mokinės. Meno mokytoja

ir parodos koordinatė yra

seselė M. Rosanne. Paroda tę-

sis iki gegužės 27 d.

— Leonard J. Malas iš Brigh-

ton Parko apylinkės, baigė 5

savaičių kursų jaunųjų skautų

vadovams. Juos suruošė Mo-

hawk distrikto vadovybė. Iš-

kilmingoje pabaigtųjų sueigo-

je garbės svečiai dalyvavo skau-

tų vadovai Adolfas ir Anna M.

Gudžiūnai.

— Ramunė Birgelytė ir Pran-

as Joga planuoja programas

Amerikos ir Kanados mokytojų

bei jaunimo studijų savaitei

rugpjūčio 6—13 d. Dainavos

stovykloje.

— Lietuvos Vyčių organizaci-

ja rengia ekskursiją į Pietų

Amerikos kraštus ir ten esan-

čias lietuviškas apylinkes. Kar-

tu su ekskursantais vyks sol.

Prudencija Bičienė, muz. Liud-

as Stukas ir akt. Vitalis Žu-

kauskas. Jie dalyvaus kartu su

vietos menininkais numatyto

bandry parengimų programose.

Ekskursija lėktuvu išvyks iš

New Yorko birželio 22 d. Ši

šeštadienį, gegužės 6 d. 8:30

val. Chicago Vyčių organizaci-

jos savoje salėje ruošia vakarą

— Naktis Dixie krašte.

— Liudos Griauzdienės mais-

to krautuvėje, šalia kitų maisto

produktų galima gauti natu-

ralius vitaminai, proteinai, įvairių

žolių arbata ir alieja. Natūrali

kosmetika. 1439 So. 49 Ave.,

Cicero, Ill. 60650. Tel. 656-5689.

(Pr).

— Bruzgulienės Ann's Hilltop

Inn, 8274 Kean Ave., Willow

Springs, Ill., prieš pat Tautines

kapines, pradeda pavasario ir

vasaros sezoną ši sekmadienį,

gegužės 7 d. su linksnu pikniku.

Ta proga bus atšvęsta 18 metų

sukaktis šiame biznyje. (Pr).

REAL ESTATE — OUT OF TOWN

Nuosavybės kitur

LAKE AND COUNTY PROPERTY

1) An excellent tavern and light

lunch business in the city of Mer-

rill, Wisconsin. 2 bedroom living

quarters. 1 car garage. Storage shed

and extra rental income building on

property. Tavern is complete with all

equipment. Building has new roof,

nicey decorated interior. Excellent

income. \$35,000.

2) Tavern with 3 bedroom home

on about one acre of land. Well es-

tablished and maintained property on

the edge of Tomahawk. Excellent

business, beautiful bar in a large

roomy business building. 2 car garage.

Nicey wooded lot. Excellent park-

ing area. \$45,000.

3) Tavern with small grocery store

and filling station. Full liquor license.

Grocery with novelties and fishing

tackle. Main building houses tavern,

store, and 4 bedroom living quar-

ters. 1 car attached garage. Excel-

lent corner location. Excellent tou-

rist area and year-round business.

\$50,000.

4) Tavern with rentals. Good city

location. 2 story brick building with

separate garage. Bathroom, dining

room, kitchen, 2 lavs, and 2 bedrooms

on first floor. 11 rental rooms with

large lounge room and bath up. Ex-

cellent gross. \$30,000.

5) Tavern with living quarters. Lo-

cated in the heart of Merrill, 48' bar

with 28 stools. One of the best over-

the-bar and carry-out business in the

north. 4 bedroom living quarters on

second floor. Excellent income. —

\$28,000.

6) Tavern with owners apartment,

several rental rooms, and a separate

1 bedroom rental apartment. Down-

town Tomahawk on a main highway.

Excellent year-round business. —

\$34,000.

7) Bakery business. A complete 2

story brick and cement block building

with excellent business complex and

beautiful living quarters. Can be

bought, building alone, or complete

with bakery equipment. Excellent

expansion opportunities.

Building only — \$35,000.

Building with bakery equipment —

\$45,000.

8) Neighborhood tavern. 1 block

off main highway in Rhinelander.

Excellent 2 bedroom living quarters

upstairs. Bar, storeroom, and 1 bed-

room on first floor. 3 car garage.

Excellent bar and carry-out business.

\$30,000.

9) Excellent city beer depot on

West Side of Rhinelander. 2 bed-

room living quarters. Partial base-

ment. Small partial basement under

home. 1 car garage. Excellent in-

come. Carry-out liquor license avail-

able. \$28,000.

10) 2 bay, automatic car wash.

New cement block building. Only

1 year old. Excellent location on

Highway 17 North. Excellent income.

\$90,000.

M. A. HESS REALTY

719 W. KEMP STREET

P. O. Box 742